

HKSCAN

Osavuosisikatsaus

Q3 2023

HKScanin osavuositarkastus 1.1.–30.9.2023

HKScanin liike-tulos parani selvästi

Heinä-syyskuu 2023

- HKScanin jatkuvien toimintojen liikevaihto laski 1,7 prosenttia ja oli 459,9 (467,9) miljoonaa euroa.
- Ruotsin kruunun valuuttakurssin negatiivinen vaikutus liikevaihtoon oli 18,4 miljoonaa euroa. Vertailukelpoisin valuuttakurssin laskettuna jatkuvien toimintojen liikevaihto kasvoi 2,2 prosenttia. Vertailukautta korkeammat myyntihinnat kasvattivat liikevaihtoa. Myyntivolyymi kasvoi vähittäiskauppanavassa ja oli vertailukauden tasolla food service -kanavassa, mutta laski vienti- ja teollisuuskanavissa, mikä johti kokonaisvolyymien laskuun vertailukaudesta.
- Konsernin jatkuvien toimintojen liike-tulos oli 13,3 (6,3) miljoonaa euroa.
- Konsernin jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen liike-tulos oli 12,8 (7,3) miljoonaa euroa. Tuotantokustannukset olivat vertailukauden tasolla. Henkilöstö- ja ulkoisten palveluiden kustannukset nousivat vertailukaudesta, mutta energian hinnat olivat vertailukautta merkittävästi alemmat. Kuluttajakysyntä pysyi edellisen vuosineljänneksen tasolla. Parantunut myynnin rakenne, tuotannon tehostaminen ja kustannussäästöt paransivat kannattavuutta.
- Suomen liiketoimintayksikön vertailukelpoinen liike-tulos oli 7,6 (1,9) miljoonaa euroa.
- Ruotsin liiketoimintayksikön vertailukelpoinen liike-tulos oli 5,0 (7,2) miljoonaa euroa.
- Tanskan liiketoimintayksikön vertailukelpoinen liike-tulos oli 1,1 (0,2) miljoonaa euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 3,5 (-6,2) miljoonaa euroa. Rahavirta vahvistui vertailukaudesta korkeamman käyttökateen sekä pienemmän käyttöpääoman kasvun ansiosta.
- Baltian liiketoimintojen kauppa toteutui ja HKScanin omistus Baltiassa päättyi 31.8.2023.

Tammi-syyskuu 2023

- HKScanin jatkuvien toimintojen liikevaihto kasvoi 5,4 prosenttia ja oli 1 391,2 (1 320,1) miljoonaa euroa. Vuoden 2023 alkupuolella myyntihinnat olivat vertailukautta merkittävästi korkeammat. Katsauskauden loppua kohden korkeampien myyntihintojen vaikutus pieneni vuonna 2022 tehtyjen myyntihintojen korotusten vuoksi.
- Konsernin jatkuvien toimintojen liike-tulos oli 21,7 (5,0) miljoonaa euroa.
- Konsernin jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen liike-tulos oli 19,3 (6,6) miljoonaa euroa. Kustannustaso pysyi edelleen korkeana tammi-syyskuussa. Kustannusten nousu saatiin katettua vuoden 2022 aikana toteutetuilla myyntihintojen korotuksilla. Energiakustannukset olivat vertailukautta alemmat erityisesti heinä-syyskuussa. Keväällä hieman kohentunut kuluttajakysyntä yhtiön kotimarkkinoilla ja kaupalliset toimenpiteet vähensivät tarvetta lihan viennille vertailukauteen verrattuna, mikä paransi kannattavuutta katsauskauden lopulla. Tuotannon tehostaminen ja kustannussäästöt paransivat kannattavuutta katsauskaudella.
- Suomen liiketoimintayksikön vertailukelpoinen liike-tulos oli 12,5 (2,1) miljoonaa euroa.
- Ruotsin liiketoimintayksikön vertailukelpoinen liike-tulos oli 8,9 (12,3) miljoonaa euroa.
- Tanskan liiketoimintayksikön vertailukelpoinen liike-tulos oli 3,4 (0,9) miljoonaa euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 17,6 (-18,2) miljoonaa euroa. Rahavirta parani vertailukaudesta huomattavasti hitaamman käyttöpääoman kasvun sekä vahvistuneen käyttökateen ansiosta.
- Korollinen nettovelka oli 327,8 (362,5) miljoonaa euroa ja nettovelkaantumisaste 124,8 (112,6) prosenttia.

Sulkeissa olevat luvut viittaavat samaan ajanjaksoon edellisenä vuonna, ellei toisin mainita. Raportin luvut ovat tilintarkastamattomat.

HKScan on 1.1.2023 alkaen muuttanut varaosavarojen käsittelyä takautuvasti. Muutoksella on vaikutusta taseen varastoarvoihin, omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tunnuslukuihin (sitoutuneen pääoman tuotto ja nettovelkaisuusaste). Taloudellinen informaatio vuodelta 2022 on oikaistu edellä mainitun mukaisesti sekä vuosineljänneksen että koko vuoden osalta. Lisää tietoja vaikutuksista on kerrottu laadintaperiaatteissa.

Näkymät 2023

HKScanin ohjeistus vuodelle 2023 on ennallaan.

Vuonna 2023 HKScan arvioi konsernin jatkuvien toimintojen vertailukelpoisen liiketuloksen paranevan vuodesta 2022. Koko vuoden tuloskehitykseen vaikuttaa merkittävästi inflaation ja kuluttajien ostovoiman kehitys yhtiön kotimarkkinoilla. Toisaalta vuoden 2023 alussa energia- ja logistiikkakustannukset olivat maltillisemmalla tasolla vuoden 2022 huippuun verrattuna.

Avainluvut, liikevaihto, jatkuvat toiminnot

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Liikevaihto	459,9	467,9	1 391,2	1 320,1	1 833,8
Suomi	227,9	221,8	677,2	617,9	868,3
Ruotsi	174,5	186,9	536,1	536,3	745,1
Tanska	57,5	59,2	178,0	166,0	220,4

Avainluvut, liiketulos, jatkuvat toiminnot

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Liiketulos	13,3	6,3	21,7	5,0	10,1
- % liikevaihdosta	2,9	1,3	1,6	0,4	0,5
Vertailukelpoinen liiketulos	12,8	7,3	19,3	6,6	9,7
- % liikevaihdosta	2,8	1,6	1,4	0,5	0,5
Vertailukelpoinen liiketulos, Suomi	7,6	1,9	12,5	2,1	3,4
- % liikevaihdosta	3,3	0,8	1,9	0,3	0,4
Vertailukelpoinen liiketulos, Ruotsi	5,0	7,2	8,9	12,3	16,6
- % liikevaihdosta	2,9	3,9	1,7	2,3	2,2
Vertailukelpoinen liiketulos, Tanska	1,1	0,2	3,4	0,9	1,4
- % liikevaihdosta	2,0	0,3	1,9	0,6	0,6

Avainluvut, muut

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Käyttökate (EBITDA), jatkuvat toiminnot	25,2	18,3	57,1	41,0	55,8
Tulos ennen veroja, jatkuvat toiminnot	6,1	4,4	1,3	0,9	-0,9
- % liikevaihdosta	1,3	0,9	0,1	0,1	0,0
Tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot	4,8	2,7	-2,1	-2,2	-4,9
- % liikevaihdosta	1,0	0,6	-0,2	-0,2	-0,3
Tulos/osake, euroa, jatkuvat toiminnot	0,04	0,02	-0,06	-0,05	-0,11
Vertailukelpoinen tulos/osake, euroa, jatkuvat toiminnot	0,03	0,03	-0,08	-0,03	-0,11
Liiketoiminnan rahavirta, sis. lopetetut toiminnot	3,5	-6,2	17,6	-18,2	18,9
Rahavirta investointien jälkeen, sis. lopetetut toiminnot	34,9	-12,1	33,1	-35,5	-21,9
Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) ennen veroja, %, sis. lopetetut toiminnot			0,0	-0,5	-6,4
Korollinen nettovelka			327,8	362,5	347,2
Nettovelkaantumisasaste %			124,8	112,6	121,6

HKScanin toimitusjohtaja Juha Ruohola

HKScanin jatkuvien toimintojen liikevaihto pieneni vuoden kolmannella neljänneksellä 1,7 prosenttia ja oli 459,9 (467,9) miljoonaa euroa. Konsernin jatkuvien toimintojen liikevaihto heinä-syyskuussa oli 13,3 (6,3) miljoonaa euroa ja vertailukelpoinen liikevaihto oli 12,8 (7,3) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevaihto parani erityisesti Suomessa ja Tanskassa, mutta Ruotsissa se oli vertailukautta pienempi.

Tammi-syyskuussa HKScanin jatkuvien toimintojen liikevaihto kasvoi 5,4 prosenttia vuonna 2022 tehtyjen myyntihintojen korotusten seurauksena ja oli 1 391,2 (1 320,1) miljoonaa euroa. Konsernin jatkuvien toimintojen liikevaihto parani vertailukaudesta selvästi ja oli 21,7 (5,0) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevaihto parani myös selvästi ja oli 19,3 (6,6) miljoonaa euroa.

Inflaatiokehitys jatkui tammi-syyskuussa, vaikka energian hinnat ovat laskeneet vuoden takaisesta. Raaka-aineiden, palveluiden ja muiden tuotantopanosten voimakas kustannusten nousu on kestänyt jo lähes kaksi vuotta. Kustannustason nousuun vaikutti myös kevään 2023 palkkatarkistukset HKScanin kaikilla kotimarkkinoilla. Markkinakorkojen nousu jatkui. Se on tuonut lisää kustannuksia paitsi koko arvoketjulle myös kuluttajille. Kuluttajakäytön kohenemisesta huolimatta tilanne on edelleen vaikuttanut heikentävästi HKScanin tuotteiden kuluttajakäyttöön sekä myynnin rakenteeseen erityisesti Ruotsissa.

HKScanin toimenpiteet kustannustehokkuuden parantamiseksi ja kulujen säästämiseksi ovat jatkuneet koko vuoden. Tehtyjen toimenpiteiden tulos näkyy kolmannen kvartaalin parantuneena liikevaihtona. Olen tyytyväinen siihen, että tekemämme määrätietoiset toimet alkavat näkyä. Tätä työtä olemme tehneet yhdessä kumppaneidemme kuten muun muassa sidososien sopimusosapuolien kanssa. Myös Suomessa vuoden aikana tehdyt investoinnit kaupallisiin toimiin ovat tuottaneet tulosta. Vuotuisia kustannussäästöjä odotamme syntyvän aiemmin kerrotuista investoinneistamme ja muista kehittämistoimista yhteensä noin 12,6 miljoonaa euroa niiden valmistuttua vuosien 2023 ja 2024 aikana.

Liikevaihtonsa oikeasta kehityssuunnasta huolimatta meidän on edelleen jatkettava työtä kannattavuuden parantamiseksi. Se ei ole tyydyttävä. Jatkossakin varmistamme, että saavutamme tavoitteen mukaisen tulokseen. Keskeistä on kustannusten tiukka hallinta, tuotannon tehostaminen, tuoteportfolion optimointi kuluttajakäytön muutoksessa sekä kaupalliset toimet.

HKScan arvioi jatkuvasti eri liiketoimintojen asemaa osana konsernia taloudellisen liikkumatilan lisäämiseksi. Tärkeä askel HKScanin kannattavuuden parantamisessa ja taseen vahvistamisessa oli Baltian liiketoimintojen myyntiprosessin loppuunsaattaminen elokuussa 2023. HKScan myi Baltian liiketoimintonsa virolaiselle AS Maag Gruppille. Myyntihinta käytettiin yhtiön lainojen maksuun.

HKScan on koko kuluneen vuoden ajan edistänyt vastuullisuusohjelmaansa liiketoimintoissaan. Henkilöstön hyvinvointi ja turvallisuus ovat yhtiön vastuullisuusohjelman ydintä. Edistämme henkilöstön työhyvinvointia konsernitason Better Together -ohjelmalla. Ohjelma on osa HKScanin strategian ja yritysvaltuutuksen toteuttamista yhtiön arvojen – innosta, välitä, johda ja ota vastuu – mukaisesti. Saimme Tanskassa arvostetun CSR People Prize 2023 -palkinnon merkittävästä työstämme monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämiseksi työpaikoilla. Tanskassa olemme useiden vuosien ajan työllistäneet henkilöitä, joiden työllistyminen on erilaisista syistä haastavaa. Tämä oli hieno tunnustus Tanskan tiimimme työlle.

Kolmannella vuosineljänneksellä jatkoimme valmistautumista EU:n kestävyysraportointidirektiiviin (CSRD) muun muassa päivittämällä vastuullisuuden olennaisuusanalyysiä ja täydentämällä yhtiön ilmastopäästöjen laskentaa vastaamaan uusinta GHG-protokollan laskentamallia. Lisäksi olemme hakemassa ilmastotavoitteillemme SBTi:n virallista hyväksyntää loppuvuoden 2023 aikana. Tunnistimme prosessin aikana tarpeen päivittää nykyiset vastuullisuusohjelmamme ilmastotavoitteet ja aikataulun vastaamaan paremmin kansainvälisiä ilmastotyön suuntaviivoja ja raportointistandardeja. Julkaisemme päivitettyt tavoitteet alkuvuodesta 2024.

Keskeistä heinä-syyskuussa 2023

HKScan myi Baltian liiketoiminnot virolaiselle AS Maag Gruppille 31.8.2023. Kauppaa edelsi Viron kilpailuviranomaisten heinäkuussa 2023 AS Maag Gruppille antama asiaa koskeva hyväksyntä. Latvian kilpailuviranomainen hyväksyi kaupan ilman ehtoja helmikuussa 2023. Kaupan kohteena olivat HKScanin Baltian liiketoimintayksikön muodostaneiden tytäryhtiöiden, AS HKScan Estonian, AS HKScan Latvian ja UAB HKScan Lietuvan, osakkeet. Velaton kauppahinta oli 90 miljoonaa euroa, josta 20 miljoonan euron osuus on ehdollinen erikseen määritellyn kaupan kohteena olevan lihaliiketoiminnan ja Maag Gruppin Baltian lihaliiketoiminnan seuraavan kolmen vuoden yhteenlasketulle tulokselle. Kiinteästä 70 miljoonan euron kauppahinnasta 55 miljoonaa euroa on maksettu yrityskaupan toteuttamisen (closing) yhteydessä ja loput maksetaan seuraavan kolmen vuoden aikana.

Kaupan myötä HKScanin omistus Baltian liiketoiminnoissa päättyi. Baltian liiketoimintojen myynti paransi HKScanin kannattavuutta ja vahvisti tasetta.

Tietoja kaupasta on kerrottu tiedotteilla: [13.12.2022](#), [24.7.2023](#) ja [31.8.2023](#).

Strategia

HKScanin pitkän aikavälin strateginen tavoite on kasvaa monipuoliseksi ruokataloksi. Nykyisessä poikkeuksellisessa ja nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä yhtiö keskittyy taloudellisen perustan vahvistamiseen sekä ydinliiketoimintansa kannattavuuden parantamiseen. HKScanin ydinliiketoimintaa ovat liha, lihavalmisteet ja valmisruoat, joita ovat esimerkiksi ateriat, ateriakomponentit ja välipalat.

Pitkän aikavälin strategian edistäminen edellyttää HKScanilta nykyistä vahvempaa tasetta. Taloudellisen liikkumatilan lisäämiseksi yhtiö arvioi jatkuvasti eri liiketoimintojen asemaa osana konsernia. Tuottavuuden nosto kaikissa liiketoimintaprosesseissa on tärkeää.

Taloudellisten resurssiensa puitteissa HKScan hakee uutta kasvua ja tarttuu strategiaa edistäviin liiketoimintamahdollisuuksiin. HKScanille kumppanuudet tarjoavat mahdollisuuden edetä uusille liiketoimintalueille nopeasti ja joustavasti.

HKScan haluaa kasvaa ydinliiketoiminnassaan nostamalla tuotteiden jalostusarvoa sekä vahvistamalla yhtiön omien brändien arvonluontikykyä. Tavoitteena on kasvaa kuluttajan arkea helpottavissa tuotekategorioissa, kuten aterioissa, ateriakomponenteissa ja välipaloissa. Lisäksi tavoitteena on kasvaa siipikarjatuotteissa ja uusissa tuotekategorioissa sekä vahvistua kasvavissa ja uusissa myyntikanavissa. HKScan haluaa vahvistaa suhdettaan kuluttajiin luotettujen brändiensä kautta ja uudistua kaupallisesti.

Vastuullisuuden rakentaminen liiketoiminnan arvoa luovaksi perustaksi on keskeistä luotaessa erilaistavaa arvoa markkinassa. Vastuullisuustyön keskiössä ovat liiketoiminnan tarpeet sekä keskeisten sidosryhmien odotukset ja vaatimukset. HKScan jatkaa tavoitteellista ilmastotyötä.

Vastuullisuus

Kolmannen vuosineljänneksen aikana HKScan jatkoi valmistautumista EU:n kestävyysraportointidirektiiviin (CSRD) muun muassa päivittämällä vastuullisuuden olennaisuusanalyysiä ja tutustumalla Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoo-antavan ryhmän European Financial Reporting Advisory Groupin (EFRAG) laatimiin ja EU:n komission heinäkuun lopulla hyväksymiin direktiivin jalkauttamista ohjeistaviin ESRS-standardeihin. Kuluneen jakson aikana päivitettiin myös yhtiön ilmastopäästöjen laskentaa vastaamaan uutta maankäyttösektoria koskevaa GHG-protokollan laskentamallia.

HKScan sitoutui vuonna 2021 kansainväliseen, vapaaehtoiseen, tieteeseen perustuvia ilmastotavoitteita koskevaan Science Based Targets initiative -aloitteeseen (SBTi). Yhtiön tavoitteena on hakea ilmastotavoitteilleen SBTi:n virallinen hyväksyntä loppuvuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä HKScan päivittää nykyisen vastuullisuusohjelmansa ilmastotavoitteet ja aikataulun vastaamaan paremmin kansainvälisiä ilmastotyön suuntaviivoja ja raportointistandardeja. Päivitetyt tavoitteet julkaistaan alkuvuodesta 2024.

Ilmastosuunnitelman toteuttaminen

HKScan jatkoi tiivistä yhteistyötä 80 pilottitilan kanssa Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa ilmastoystävällisemmän lihan tuotannon ja eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kesän 2023 kasvukaudella HKScan tutki Suomessa peltojen hiilensidonnasta tehostamista pilottitiloilla esimerkiksi maaperäsensoreiden, sääasemien ja hiilivuomittauslaitteistojen avulla sekä eri viljalajikkeita vertailemalla. Tutkimusten ja kerätyn tiedon pohjalta yhtiö antaa toimenpidesuosituksia sopimustuottajilleen.

Ruotsissa HKScan on mukana Hållbar Livsmedelskedjan esittelemässä aloitteessa. Kolmannella neljänneksellä se julkaisi yhteisen tiekartan, joka yhdistää Ruotsin 15 suurinta elintarvikealan toimijaa ilmastotoimien, biodiversiteetin, resurssitehokkuuden, eläinten hyvinvoinnin ja ihmisoikeuksien edistämiseksi. Lisäksi HKScan laajensi Ruotsissa yhteistyötään Matmissionin kanssa. Yhteistyön tavoitteena on ruokahävikin vähentäminen.

Tanskassa HKScan on tukenut sopimustuottajiaan siirtymisessä aurinkosähköön. Ensimmäiset aurinkopaneelit, joilla vähennetään ostetun sähkön tarvetta, on asennettu neljälle tilalle alkuvuoden aikana. Lisäksi yhden sopimustuottajan tilalle on asennettu tuuliturbiini.

Safety First

HKScan tekee tavoitteellista työtä kohti nollaa työtaturmaa Safety First -periaatteella keskittyen erityisesti ennakoivan työturvallisuuskulttuurin edistämiseen ja jatkuvaan parantamiseen. Yhtiö jatkoi valmistautumista ISO 45001 -työterveys- ja turvallisuusstandardin sertifiointiin arvioimalla nykyisiä käytäntöjä Suomen ja Tanskan tuotantoyksiköissä. Näiden arviointien perusteella luodaan toimintasuunnitelma sertifiointin vaatimusten täyttämiseksi. Ruotsin osalta arviointiprosessi käynnistyy Q4/2023 aikana. HKScanin tavoitteena on, että kaikilla sen yksiköillä on ISO 45001 -sertifiointi vuoden 2025 loppuun mennessä.

Muut vastuullisuushankkeet

HKScan on allekirjoittanut ensimmäisenä elintarvikealan yrityksenä Suomessa vapaaehtoisen green deal -sitoumuksen, jonka tavoitteena on vähentää muovisten kerta-annospakkausten kulutusta Euroopan unionissa. SUP-direktiivi edellyttää, että EU:n jäsenmaiden on vähennettävä tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden kulutusta kunnianhimoisesti ja pysyvästi vuoteen 2026 mennessä. Vähentäminen koskee kokonaan tai osittain muovista valmistettuja juomamukeja ja muovisia kertakäyttöisiä elintarvikepakkauskauksia, joiden sisältö on valmista syötäväksi suoraan astiasta.

Lisäksi HKScan jatkoi Suomessa toisella neljänneksellä aloittamaansa eläinten hyvinvointihanketta, jossa tutkitaan sonnien käyttäytymistä videokuvantamisen ja tekoälyn avulla. Hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää yhdessä sopimustuottajien kanssa esimerkiksi eri kasvattamo-olosuhteiden vertailuissa ja eläinten hyvinvoinnin kehittämistyössä.

Konsernin liikevaihto ja -tulos

Heinä-syyskuu

Liikevaihto

HKScanin jatkuvien toimintojen liikevaihto pieneni 1,7 prosenttia ja oli 459,9 (467,9) miljoonaa euroa. Ruotsin kruunun valuuttakurssimuutoksen negatiivinen vaikutus liikevaihtoon oli 18,4 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi Suomen ja Tanskan liiketoimintayksiköissä, Ruotsissa liikevaihto laski valuuttakurssimuutoksen vuoksi. Vähittäiskauppamyynnin arvo kasvoi selvästi Suomessa, ja vahvinta kasvu oli HKScanin omilla brändituotteilla. Ruotsissa vähittäiskauppamyynnin arvo oli viime vuoden vastaavan ajankohdan tasolla, ja food service -kanavassa myynnin arvo kasvoi vertailukelpoisin valuuttakurssien laskettuna. Tanskassa vähittäiskauppamyynnin arvo laski hieman. Food service -kanavassa myynnin arvo pysyi ennallaan vertailukauteen nähden. Vähittäiskauppanavan volyyymi kasvoi hieman, ja food service -kanavassa volyyymi oli vertailukauden tasolla.

Liiketulos

HKScanin jatkuvien toimintojen liiketulos oli 13,3 (6,3) miljoonaa euroa. Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen liiketulos oli 12,8 (7,3) miljoonaa euroa. Ruotsin kruunun valuuttakurssimuutoksen negatiivinen vaikutus liiketulokseen oli 0,6 miljoonaa euroa.

Jatkuviin toimintoihin kirjattiin 0,5 (-1,0) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät. Tarkempi kuvaus vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä on raportin taulukko-osassa.

Kustannustaso oli edelleen korkea heinä-syyskuussa 2023. Viime vuoden vastaavasta ajankohdasta sitä nostivat ulkoisten palveluiden korkeiden kustannusten lisäksi palkkatarkistusten yleiskorotukset. Energiatilat sen sijaan pysyivät maltillisella tasolla ja olivat merkittävästi viime vuoden vastaavaa ajankohtaa alemmat. Ruotsissa raaka-ainekustannukset nousivat eikä kustannusinflaation vaikutuksia saatu siirrettyä myyntihintoihin täysimääräisesti, mikä heikensi liikevoittoa. Kokonaisuutena kuluttajakäyttäytymistä pysyi vertailukauden tasolla Suomessa ja Ruotsissa, mutta se kohdistui erityisesti hinnaltaan edullisempiin tuotteisiin.

Kaupallisten toimenpiteiden, kuten kampanjoiden, ansiosta myyntivolyymi vähittäiskauppanavassa kasvoi. Suomen markkinassa kysyntä ja tarjonta olivat tasapainossa, minkä vuoksi heikommin kannattavaa lihan vientimyyntiä oli vähemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Tämä paransi osaltaan kannattavuutta. HKScanin tuotannon tehostamistoimet ja kustannussäästöt paransivat liiketulosta katsauskaudella.

Tammi-syyskuu

Liikevaihto

HKScanin jatkuvien toimintojen liikevaihto kasvoi 5,4 prosenttia ja oli 1 391,2 (1 320,1) miljoonaa euroa. Ruotsin kruunun valuuttakurssimuutoksen negatiivinen vaikutus liikevaihtoon oli 47,5 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi Suomessa ja Tanskassa ja oli Ruotsissa viime vuoden vastaavan ajankohdan tasolla heikentyneen valuuttakurssimuutoksen vuoksi. Vähittäiskauppanavassa kasvoi Tanskassa 9 prosenttia, Suomessa 8 prosenttia ja Ruotsissakin 9 prosenttia vertailukelpoisin valuuttakurssien laskettuna. Food service -myynti kehittyi vielä vahvemmin alkuvuoden huomattavan kasvun myötä, mitä osittain selitti Covid-rajoitusten vaikutus edellisellä vuonna. Erityisen voimakasta oli siipikarjatuotteiden kasvu Suomen food service -kanavassa, jossa kasvua oli 28 prosenttia vertailukaudesta. Kokonaismyyntivolyymi supistui edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta vähentyneen vienti- ja teollisuusmyynnin vuoksi.

Liiketulos

HKScanin jatkuvien toimintojen liiketulos oli 21,7 (5,0) miljoonaa euroa. Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen liiketulos oli 19,3 (6,6) miljoonaa euroa. Ruotsin kruunun valuuttakurssimuutoksen negatiivinen vaikutus liiketulokseen oli 1,0 miljoonaa euroa.

Jatkuviin toimintoihin kirjattiin 2,4 (-1,6) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät. Tarkempi kuvaus vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä on raportin taulukko-osassa.

Tammi-syyskuussa 2023 voimakas kustannusinflaatio jatkui edelleen erityisesti raaka-aineiden ja ulkoisten palvelujen osalta. Lisäksi palkkatarkistusten yleiskorotukset ja kertaerät nostivat kustannuksia. Energiakustannukset pysyivät maltillisella tasolla katsauskaudella ja olivat katsauskauden lopussa merkittävästi vertailukautta alemmat. Korkeaa kustannusinflaatiota oli pystytty tasapainottamaan myyntihintojen asteittaisilla korotuksilla vuoden 2022 aikana, ja katsauskaudella myyntihinnat ovat pääsääntöisesti kattaneet korkeat kustannukset. Kuluttajakäyttäytymisen muutos heikensi liiketulosta alkuvuonna erityisesti Suomessa ja Ruotsissa. Kuluttajakäyttäytymistä koheni hieman keväästä alkaen, mutta se painottui erityisesti edullisempiin tuotteisiin. HKScanin parantunut myynti rakenne paransi liiketulosta katsauskauden lopulla. Tuotannon tehostamistoimet ja kustannussäästöt paransivat liiketulosta koko katsauskaudella.

Tase, rahavirta ja rahoitus

HKScanin taseen loppusumma syyskuun lopussa oli 864,6 (1 011,6) miljoonaa euroa. Konsernin korolliset velat olivat syyskuun lopussa 346,6 (368,8) miljoonaa euroa sisältäen IFRS 16:n mukaisen leasingvelan 102,0 (107,7) miljoonaa euroa. Yhtiön nettovelka pieneni vertailukaudesta 34,7 miljoonalla eurolla 327,8 (362,5) miljoonaan euroon Baltian liiketoimintojen myynnin myötä poismaksettujen lainojen ansiosta. HKScanin nettovelkaantumisaste oli 124,8 (112,6) prosenttia. IFRS 16:n mukaisen leasingvelan vaikutus nettovelkaantumisasteeseen oli 38,8 prosenttiyksikköä.

Syyskuun 2023 lopussa yhtiöllä oli vuonna 2018 liikkeeseen laskettua hybridilainaa taseessa 25,9 miljoonaa euroa. Lainalla ei ole määrättyä eräpäivää. HKScanilla oli oikeus lunastaa laina takaisin ensimmäisen kerran syyskuussa 2023. Yhtiön aikomuksena on lunastaa hybridilaina takaisin vuonna 2024 seuraavana mahdollisena lunastuspäivänä. Lainan kuponkikorko oli kiinteä 8 prosenttia vuodessa ensimmäiseen lunastusmahdollisuuteen asti. Uusi korko 17.9. alkaen on 16 prosenttia. Hybridilainaa käsitellään omana pääomana.

Katsauskauden aikana yhtiö sopi 100,0 miljoonan euron valmiusluoton, 10,0 miljoonan euron valmiusluoton lisäosan ja 36,0 miljoonan euron pankkilainan voimassaoloajan pidentämisestä lokakuulle 2024. Konsernin maksuvalmiustilanne oli tyydyttävä. 200 miljoonan euron yritystodistusohjelmasta oli käytössä 4,0 (21,5) miljoonaa euroa. Sitovien valmiusluottojen määrä syyskuun 2023 lopussa oli 110,0 (100,0) miljoonaa euroa ja niistä oli nostettuna 100,0 (90,0) miljoonaa euroa.

HKScanin pankkilainojen ja valmiusluottojen kovenantit ovat nettovelkaantumisaste, nettovelan ja käyttökatteen suhde sekä likviditeettikovenantti. Käyttökatteeseen lasketaan mukaan osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tuloksista. Baltian liiketoiminnan myynnin toteuduttua 31.8.2023 nettovelkaantumisasteen raja on 125 prosenttia pankkilainoille ja 130 prosenttia joukkovelkakirjalainalle. Syyskuun 2023 lopussa nettovelkaantumisaste oli 124,8 prosenttia.

Nettovelan ja käyttökatteen suhteen kovenanttiraja oli syyskuun loppuun asti 5,5. Syyskuun 2023 lopussa nettovelan ja käyttökatteen suhde oli 4,4. Loppuvuoden nettovelan ja käyttökatteen suhteen kovenanttirajat ovat lokakuun 2023 alusta 5,0, ja tammikuun 2024 alusta 4,5.

Likviditeettikovenantin alaraja on 20,0 miljoonaa euroa. Syyskuun lopussa kovenanttilukema oli 24,7 miljoonaa euroa. 1.1.2024 alkaen likviditeettikovenanttiraja laskee 15 miljoonaan euroon.

HKScanin johto on arvioinut liiketoiminnan kassavirtaennusteet seuraavan 12 kuukauden aikana, minkä perusteella kovenantit eivät rikkoudu. Lisätietoja on osavuositarkastuksen laadintaperiaatteissa Oletus toiminnan jatkuvuudesta -osiossa.

Heinä-syyskuussa jatkuvien toimintojen nettorahoituskulut olivat -7,6 (-4,1) miljoonaa euroa ja tammi-syyskuussa -22,2 (-10,1) miljoonaa euroa. Nettorahoituskulujen kasvu johtui yleisestä korkotason noususta ja lainojen järjestelykuluista. Liiketoiminnan rahavirta oli heinä-syyskuussa 3,5 (-6,2) miljoonaa euroa ja tammi-syyskuussa 17,6 (-18,2) miljoonaa euroa. Rahavirta investointien jälkeen oli heinä-syyskuussa 34,9 (-12,1) miljoonaa euroa ja tammi-syyskuussa 33,1 (-35,5) miljoonaa euroa.

Riita-asiat ja vireillä olevat viranomaisprosessit

Tanskan veroviranomaiset suorittivat konsernin tytäryhtiössä HKScan Denmark A/S:ssa energiaverotarkastuksen, joka kattaa vuodet 2011–2020. Tanskan veroviranomaiset antoivat loppuvuonna 2020 päätöksensä, jonka mukaan yhtiö on ollut velvollinen maksamaan takaisin aiemmin saatuja energiaverojen palautuksia 24,7 miljoonaa Tanskan kruunua (noin 3,3 miljoonaa euroa). Ei voida myöskään sulkea pois mahdollisuutta, että tällä hetkellä vireillä olevan asian lisäksi yhtiölle määrätään erikseen seuraamusmaksuja verotarkastuksen seurauksena. HKScan Denmark A/S on valittanut saadusta päätöksestä. HKScan on kirjannut kulun vuoden 2020 viimeisellä vuosineljänneksellä ja maksoi summan viranomaisille vuoden 2021 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Investoinnit

HKScanin jatkuvien toimintojen investoinnit olivat heinä-syyskuussa 5,8 (5,1) miljoonaa euroa. Tammi-syyskuussa investoinnit olivat 19,3 (15,7) miljoonaa euroa. IFRS 16:n mukaiset lisäykset käyttöoikeusomaisuuseriin olivat heinä-syyskuussa 2,0 (1,0) miljoonaa euroa ja tammi-syyskuussa 11,5 (3,5) miljoonaa euroa.

Suomessa Forssan yksikön investointi tuotannon kilpailukyyn ja kustannustehokkuuden parantamiseksi eteni suunnitelman mukaisesti. Samoin Rauman yksikön kannattavuutta ja kilpailukykyä parantava siipikarja-leikkaamon kehittämisinvestointi eteni suunnitellusti.

Ruotsissa Linköpingin yksikössä jatkettiin naudanlihan tuotannon tehokkuutta ja kapasiteettia nostavan investoinnin toteutusta. Tanskassa saatiin päätökseen investointi korkeamman jalostusasteen kypsien siipikarjatuotteiden valmistukseen. Puolan tuotantoyksikössä jatkettiin pekonituotannon kapasiteettia ja tehokkuutta parantavaa sekä jalostusarvon nostoa koskevaa investointia sekä kiinteistön kehityshanketta.

Lisäksi HKScan toteutti useita toimintaa tehostavia investointeja osana jatkuvaa investointisuunnitelmaansa Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa.

Vienti

HKScanin tavoitteena on kehittää lihavalmisteiden vientiä ja vähentää lihan viennin roolia kotimarkkinoita tasepainottavana kanavana. Tällä hetkellä lihavalmisteiden osuus viennistä on noin viidennes. Lihan vientiä vähennettiin heinä-syyskuussa suunnitelman mukaisesti.

Ruotsissa villisioissa tavatun afrikkalaisen sikaruton vaikutukset HKScanin vientiin ovat vähäiset. Sianlihan vienti Ruotsista jatkuu normaalina sen päämarkkina-alueilla.

Muutokset kansainvälisillä lihamarkkinoilla

Nousseista kuluttajahinnoista huolimatta siipikarjanlihan vahvan kysynnän arvioidaan jatkuvan edelleen. Naudanlihan kulutuksen arvioidaan edelleen laskevan, mikä osaltaan vaikuttaa jo ennestään hyvään siipikarjatuotteiden kysyntään.

Amerikan mantereeseen erittäin alhainen sianlihan hinta haastaa EU:n vientihintoja. Viime kuukausien hintojen laskusta huolimatta sianlihan hintatason arvioidaan pysyvän korkeana EU:ssa. Sianlihan tuotannon kannattavuus EU:ssa on edelleen heikkoa.

Liiketoimintayksikkö Suomi

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Liikevaihto	227,9	221,8	677,2	617,9	868,3
Liiketulos	7,6	1,9	12,7	1,8	5,6
- Liiketulos-%	3,3	0,8	1,9	0,3	0,6
Vertailukelpoinen liiketulos	7,6	1,9	12,5	2,1	3,4
- Liiketulos-%	3,3	0,8	1,9	0,3	0,4

Heinä-syyskuu

Liikevaihto Suomessa oli 227,9 (221,8) miljoonaa euroa. Korkeammat myyntihinnat kasvattivat liikevaihtoa. Myyntivolyymi laski hieman vertailukaudesta. Vähittäiskauppamyynnin arvo kasvoi selvästi Suomessa, ja vahvinta kasvu oli HKScanin omilla brändituotteilla ja erityisesti jalostetuimmista brändituotteista, kuten ruokamakkaroiden ja valmisaterioissa. Food service -myynti oli samalla tasolla kuin vuosi sitten, siipikarjatuotteiden ja sianlihan myynti kasvoi selvästi, mutta naudanlihan myynti laski. Vähittäiskauppa ja food service -kanavien volyymi oli vertailukauden tasolla. Lasku kokonaismyyntivolyymissä johtui vienti- ja teollisuusmyyntimäärien selvästä laskusta.

Liiketulos nousi 7,6 (1,9) miljoonaa euroon. Vertailukelpoinen liiketulos oli 7,6 (1,9) miljoonaa euroa. Katsauskaudella ja vertailukaudella ei ollut vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Kustannustaso Suomessa pysyi korkeana, palkkatarkistusten yleiskorotukset sekä ulkoisten palvelujen kohonneet hinnat nostivat kustannuksia, mutta energiakustannukset olivat merkittävästi vertailukautta pienemmät. Kustannusinflaatio katettiin korkeammilla myyntihinnoilla. Brändituotteiden myynnin kasvua tuettiin lisäpanostuksilla markkinointitoimenpiteisiin, mikä kasvatti kiinteitä kuluja. Parempi myynnin rakenne, tuotannon tehostaminen ja onnistuneet kaupalliset toimenpiteet paransivat liiketulosta katsauskaudella.

HKScan on allekirjoittanut ensimmäisenä elintarvikealan yrityksenä Suomessa vapaaehtoisen green deal -sitoumuksen, jonka tavoitteena on vähentää muovisten kerta-annospakkausten kulutusta Euroopan unionissa. SUP-direktiivi edellyttää, että EU:n jäsenmaiden on vähennettävä tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden kulutusta kunnianhimoisesti ja pysyvästi vuoteen 2026 mennessä. Vähentäminen koskee kokonaan tai osittain muovista valmistettuja juomamukeja ja muovisia kertakäyttöisiä elintarvikepakkauksia, joiden sisältö on valmista syötäväksi suoraan astiasta.

Tammi-syyskuu

Liikevaihto Suomessa oli 677,2 (617,9) miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi pääasiassa ennen katsauskautta tehtyjen hinnankorotusten ansiosta. Myyntivolyymi oli vertailukauden tasolla. Vähittäiskauppamyynnin arvo kasvoi selvästi. Erityisesti HKScanin omien brändituotteiden osalta se kasvoi vahvasti. Vähittäiskaupan volyymi laski hieman katsauskaudella alkuvuoden erityisen heikon kuluttajakysynnän vuoksi, mutta koheni keväästä alkaen. Food service -myynnin kasvu jatkui voimakkaana erityisesti vuoden ensimmäisellä neljänneksellä ja tasaantui katsauskauden loppua kohti. Vahvinta kasvu oli strategisesti tärkeissä siipikarjatuotteissa. Myös sianlihan myynti kasvoi selvästi, mutta naudanlihan kysyntä heikkeni. Alkuvuonna voimakkaasti kasvanut sianlihan vienti kääntyi laskuun toisella neljänneksellä.

Liiketulos oli 12,7 (1,8) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liiketulos oli 12,5 (2,1) miljoonaa euroa. Liiketulokseen sisältyi 0,1 (-0,2) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä. Kustannustaso Suomessa pysyi korkeana, ja erityisesti raaka-aineet olivat vertailukautta kalliimpia. Kustannusten nousu katettiin korkeammilla myyntihinnoilla. Lisäksi palkkatarkistusten yleiskorotukset ja kertaerät sekä ulkoisten palvelujen kohonneet hinnat nostivat kustannuksia. Energiakustannukset olivat vertailukautta pienemmät. Alkuvuonna voimakkaasti kasvanut sianlihan vienti vaikutti negatiivisesti kannattavuuteen. Parantunut myynnin rakenne paransi liiketulosta katsauskauden lopulla. Tuotannon tehostaminen ja onnistuneet kaupalliset toimenpiteet paransivat liiketulosta katsauskaudella.

HKScan päätti keväällä käytyjen muutosneuvotteluiden jälkeen toteuttaa kannattavuutta ja kilpailukykyä parantavan 4,6 miljoonan euron kehittämisinvestoinnin Rauman yksikössä. Investointiin liittyvän toiminnan uudelleenorganisoinnin ja henkilöstömäärän sopeuttamisen myötä Rauman siipikarjaleikkaamosta vähenee enimmillään 35 työtehtävää ja runsaaseen 200 työtehtävään tulee muutoksia. HKScan tavoittelee investoinnilla ja siihen liittyvillä kehittämistoimilla Suomessa yhteensä noin kolmen miljoonan euron vuotuisia säästöjä, joiden arvioidaan toteutuvan investoinnin valmistumisen jälkeen viimeistään vuoden 2024 toisella vuosipuoliskolla.

Liiketoimintayksikkö Ruotsi

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Liikevaihto	174,5	186,9	536,1	536,3	745,1
Liiketulos	5,0	7,2	8,9	12,3	16,6
- Liiketulos-%	2,9	3,9	1,7	2,3	2,2
Vertailukelpoinen liiketulos	5,0	7,2	8,9	12,3	16,6
- Liiketulos-%	2,9	3,9	1,7	2,3	2,2

Heinä-syyskuu

Liikevaihto Ruotsissa laski hieman 174,5 (186,9) miljoonaan euroon. Vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna liikevaihto kasvoi selvästi. Ruotsin kruunun valuuttakurssimuutoksen negatiivinen vaikutus liikevaihtoon oli 18,4 miljoonaa euroa. Kustannusinflaation vaikutus pystyttiin osittain kattamaan myyntihintojen korotuksilla, mikä kasvatti liikevaihtoa.

Vähittäiskaupan myynnin arvo kasvoi edelleen selvästi vertailukelpoisin valuuttakurssein mitattuna. Myös myyntivolyymin kasvu jatkui. Erityisesti kaupan omien tuotemerkkien myynti kasvoi, ja kampanjamyyntin osuus jatkui korostuneena. Myös food service -myynnin kasvu jatkui, ja erityisen voimakasta kasvu oli lihavalmisteissa.

Liiketulos oli 5,0 (7,2) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liiketulos oli 5,0 (7,2) miljoonaa euroa. Katsauskaudella ja vertailukaudella ei ollut vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Valuuttakurssimuutoksen negatiivinen vaikutus liiketulokseen oli 0,6 miljoonaa euroa. Katsauskaudella liiketulosta heikensivät liharaaka-aineen korkea hinta ja yleinen kustannusinflaatio. Kohonneet kustannukset pystyttiin kattamaan osittain myyntihintojen nostolla. Lisäksi liiketulokseen vaikuttivat negatiivisesti hinnaltaan arvokkaamman lihan heikentynyt kysyntä sekä vähittäiskaupan myynnin painottuminen entistä enemmän kampanjamyyntiin.

HKScan jatkoi monipuolinen ruokatalo -strategian toteuttamista kolmannella neljänneksellä tuomalla markkinoille kaksi uutta kasviproteiinista valmistettua Scan-brändin makkaraa.

Ruotsissa villisioissa tavatun afrikkalaisen sikaruton (ASF) vaikutukset HKScanin vientiin ovat vähäiset. Sianlihan vienti Ruotsista jatkuu normaalina sen päämarkkina-alueilla.

Tammi-syyskuu

Liikevaihto Ruotsissa oli 536,1 (536,3) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna liikevaihto kasvoi selvästi. Ruotsin kruunun valuuttakurssimuutoksen negatiivinen vaikutus liikevaihtoon oli 47,5 miljoonaa euroa. Kustannusinflaation vaikutus pystyttiin osittain kattamaan myyntihintojen korotuksilla, mikä kasvatti liikevaihtoa. Myyntivolyymi oli vertailukauden tasolla. Vähittäiskaupan myynnin arvo kasvoi selvästi vertailukelpoisin valuuttakurssein mitattuna, erityisesti kaupan omien tuotemerkkien myynti kasvoi. Food service -myynnin kasvu vertailukelpoisin valuuttakurssein laskettuna tasaantui katsauskauden loppua kohti erittäin vahvan alkuvuoden jälkeen.

Liiketulos oli 8,9 (12,3) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liiketulos oli 8,9 (12,3) miljoonaa euroa. Katsauskaudella ja vertailukaudella ei ollut vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Valuuttakurssimuutoksen negatiivinen vaikutus liiketulokseen oli 1,0 miljoonaa euroa. Katsauskaudella liiketulosta heikensivät liharaaka-aineen ja ulkoisten palveluiden korkea hinta. Kohonneet kustannukset pystyttiin kattamaan osittain myyntihintojen nostolla. Lisäksi liiketulokseen vaikuttivat negatiivisesti hinnaltaan arvokkaamman lihan heikentynyt kysyntä sekä vähittäiskaupan myynnin painottuminen entistä enemmän kampanjamyyntiin.

HKScan jatkoi investointia Linköpingin yksikön naudanlihan tuotannon tehokkuuden ja kapasiteetin lisäykseen. Investoinnin arvo on noin viisi miljoonaa euroa. Vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä valmistuvan investoinnin odotetaan tuovan 1,6 miljoonan euron kustannussäästöt vuodessa valmistumisensa jälkeen.

Liiketoimintayksikkö Tanska

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Liikevaihto	57,5	59,2	178,0	166,0	220,4
Liiketulos	1,1	0,2	3,3	0,9	1,4
- Liiketulos-%	2,0	0,3	1,8	0,6	0,6
Vertailukelpoinen liiketulos	1,1	0,2	3,4	0,9	1,4
- Liiketulos-%	2,0	0,3	1,9	0,6	0,6

Heinä-syyskuu

Liikevaihto Tanskassa oli 57,5 (59,2) miljoonaa euroa. Siipikarjatuotteiden hyvä kysyntä jatkui Tanskassa ja Ruotsissa. Vähittäiskaupassa myynnin arvo laski hieman, vaikka volyyymi oli jonkin verran vertailukautta suurempi. Food service -kanavan myynnin kasvu jatkui alkuvuotta tasaisempana. Erityisesti Tanskan food service -sektorilla vahva kysyntä jatkui ja myynti kasvoi 15 %. Kotimarkkinoiden vahvan kysynnän vuoksi vientiä oli vähemmän kuin vertailukaudella.

Tanskassa liiketulos oli 1,1 (0,2) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liiketulos oli 1,1 (0,2) miljoonaa euroa. Katsauskaudella ja vertailukaudella ei ollut vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Keväällä tasaantunut kustannusinflaatio pysyi maltillisena ja kustannukset olivat vertailukauden tasolla. Energiakustannukset laskivat vertailukaudesta. Onnistuneet kaupalliset toimenpiteet, vahva kuluttajakysyntä ja pitkäjänteinen tuotannon tehostaminen paransivat liiketulosta.

HKScanin strategian mukainen investointi siipikarjatuotteiden myynnin kasvuun ja tuotteiden jalostusarvon nostamiseen valmistui Tanskassa. Tuotanto uudella pintapaistettujen siipikarjatuotteiden kypsennyslinjastolla käynnistyi elokuussa.

Syyskuussa HKScan sai Tanskassa arvostetun CSR People Prize 2023 -palkinnon merkittävästä työstään monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämiseksi työpaikoilla. Tunnettu palkinto jaetaan vuosittain edistyksestä sosiaalisen vastuun edistämisestä. HKScan on useiden vuosien ajan työllistänyt henkilöitä, joiden työllistyminen on erilaisista syistä haastavaa, sekä panostanut monimuotoisuuden ja osallisuuden kehittämiseen.

Tammi-syyskuu

Liikevaihto Tanskassa oli 178,0 (166,0) miljoonaa euroa. Ennen katsauskautta tehdyt hinnankorotukset kasvattivat liikevaihtoa huomattavasti alkuvuonna, mutta inflaation ja hinnankorotusten vaikutus tasaantui toisella ja kolmannella neljänneksellä. Vähittäiskaupan myynnin kasvu oli erityisen vahvaa vuoden alussa, mutta kasvu tasaantui katsauskauden loppua kohti. Food service -myynti Tanskassa kasvoi selvästi. Kotimarkkinoiden vahvan kysynnän vuoksi vienti väheni vertailukaudesta.

Liiketulos Tanskassa oli 3,3 (0,9) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liiketulos oli 3,4 (0,9) miljoonaa euroa. Liiketulokseen sisältyi -0,2 (0,0) miljoonan euron vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä. Voimakas kustannusinflaatio katettiin ennen katsauskautta tehdyillä myyntihintojen korotuksilla. Onnistuneet kaupalliset toimenpiteet, vahva kuluttajakysyntä ja pitkäjänteinen tuotannon tehostaminen paransivat liiketulosta.

Henkilöstö

HKScanin henkilöstömäärä Suomessa väheni vertailukaudesta pääosin vuonna 2022 Rauman tuotantoyksikössä ja konsernitoiminnoissa käytyjen muutosneuvottelujen seurauksena. Heinä-syyskuussa HKScanissa työskenteli lähes tuhat määräaikaista sesonkityöntekijää.

Jatkuvien toimintojen henkilöstö	1-9/2023	1-9/2022	2022
Henkilöstö keskimäärin*	5 432	5 456	5 390
Suomi	2 766	2 807	2 747
Ruotsi**	1 992	1 986	1 978
Tanska	674	664	664
Naisia / miehiä %			35 / 65
Naisia / miehiä esihenkilöistä %			26 / 74

* Luvut sisältävät HKScanin palveluksessa olevat henkilöt kokoaikaisiksi työntekijöiksi (FTE) muutettuina.

** Sisältää Puolan henkilöstön.

Konsernitasoisen Better Together -ohjelman tavoitteena on edistää työhyvinvointia kaikissa toimintamaissa ja henkilöstöryhmissä. Ohjelma on osa HKScanin strategian ja yritysvastuuohjelman toteuttamista yhtiön arvojen – innosta, välitä, johda ja ota vastuu – mukaisesti. Henkilöstön hyvinvointi ja turvallisuus ovat yhtiön vastuullisuusohjelman ydintä.

Syyskuussa HKScan sai Tanskassa arvostetun CSR People Prize 2023 -palkinnon merkittävästä työstään monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämiseksi työpaikoilla. Yhtiö on useiden vuosien ajan työllistänyt henkilöitä, joiden työllistyminen on erilaisista syistä haastavaa.

HKScan kartoittaa säännöllisesti muutaman vuoden välein henkilöstön työntekijäkokemusta ja sitoutumista yhtiön Voice-kyselyllä, joka kattaa kaikki henkilöstöryhmät jokaisessa toimintamaassa. Vuoden 2023 Voice-kysely viimeisteltiin toteutusta varten kolmannen kvartaalin aikana. Henkilöstökysely toteutettiin katsauskauden jälkeen lokakuussa ja sen tulokset valmistuvat joulukuun 2023 aikana.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Syyskuun 2023 lopussa HKScan Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 66 820 528,10 euroa. Yhtiön osakkeiden kokonaismäärä, 98 951 781 osaketta, jakaantui kahteen sarjaan seuraavasti: A-osakkeita 93 551 781 kpl (94,54 % osakemäärästä) ja K-osakkeita 5 400 000 kpl (5,46 % osakemäärästä). A-osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä. K-osakkeet ovat LSO Osuuskunnan (4 735 000 osaketta) ja Lantmännen ek. för:in (665 000 osaketta) omistuksessa eikä niitä ole listattu. LSO Osuuskunnan ja Lantmännen ek. för:in K-osakkeiden määrät pysyivät ennallaan.

HKScan Oyj:n hallitus päätti suunnatusta maksuttomasta osakeannista liittyen HKScan-konsernin ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2019–2021 ja suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2018 ansaintajakson 2019–2021 palkkioiden maksamiseen. Osakeannissa luovutettiin 6.3.2023 yhteensä 115 137 yhtiön hallussa ollutta HKScan Oyj:n A-sarjan osaketta vastikkeetta osakepohjaisiin kannustinohjelmiin kuuluville henkilöille järjestelmien ehtojen mukaisesti. Ohjelmien perustamisesta ja niiden keskeisistä ehdoista on kerrottu 7.2.2018, 8.5.2019 ja 7.4.2021 julkaistuissa pörssitiedotteissa. Osakkeiden luovuttaminen suunnatulla maksuttomalla osakeannilla perustuu varsinaisen yhtiökokouksen 30.3.2022 hallitukselle antamaan valtuutukseen. Luovutuksen jälkeen HKScanin hallussa on 1 506 658 omaa A-sarjan osaketta.

Syyskuun lopussa yhtiöllä oli hallussaan 1 506 658 (1 621 795) omaa A-osaketta. Niiden osuus kaikista osakkeista oli 1,52 prosenttia ja äänimäärästä 0,75 prosenttia.

HKScanin osakkeiden laskennallinen markkina-arvo oli syyskuun lopussa 73,2 (96,5) miljoonaa euroa. A-sarjan osakkeiden markkina-arvo oli 69,2 (91,1) miljoonaa euroa, ja listaamattoman K-sarjan osakkeiden laskennallinen markkina-arvo oli 4,0 (5,4) miljoonaa euroa.

Tammi-syyskuussa yhtiön osakkeita vaihdettiin yhteensä 11 055 793 (12 453 609) kappaletta. Osakevaihdon arvo oli 8 773 521 (15 669 762) euroa. Ylin noteeraus oli 0,97 (1,71) euroa ja alin 0,68 (0,95) euroa. Keskiarvo oli 0,79 (1,43) euroa. Syyskuun päätöskurssi oli 0,74 (0,99) euroa.

Varsinainen yhtiökokous 2023

HKScan Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 20.4.2023 Turussa. Yhtiökokous vahvisti emoyhtiön ja konsernin tilinpäätöksen, myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä toimitusjohtajille vuodelta 2022 sekä hyväksyi toimielinten palkitsemisraportin. Yhtiökokous päätti, että yhtiö ei jaa osinkoa vuodelta 2022.

Yhtiökokouksen päätökset kokonaisuudessaan on julkistettu pörssitiedotteella 20.4.2023, ja yhtiökokouksen pöytäkirja on luettavissa yhtiön verkkosivuilla www.hkscan.com.

Osakepohjainen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

HKScan tiedotti 7.4.2021 muutoksista sekä suoritusperusteisen (PSP) että ehdollisen (RSP) osakepalkkio-ohjelman maksuaikatauluihin varmistukseen palkkioiden suhteellisen vastaavuuden yhtiön pitkän aikavälin suoriutumisen ja osakkeenomistajien tuottojen kanssa. Uuden maksuaikataulun mukaan ansaituista palkkioista osa maksetaan vuosina 2021–2023, ja konsernin johtoryhmän palkkioista loppuosa lykätään ja maksetaan vuosina 2024–2025. Palkkiot, joiden maksua lykätään, maksetaan hallituksen osakkeen kokonaistuotolle (TSR) ja kannattavuudelle asettamien vähimmäistavoitteiden saavuttamisen perusteella. Hallitus on asettanut enimmäismäärän lykätyn palkkion kustannuksille.

PSP-ohjelman 2018–2020 suoritusavoitteiden saavuttamisen perusteella ansaituista osakkeista osa maksettiin alkuperäisen maksuaikataulun mukaisesti keväällä 2021 ja osa palkkioista maksettiin uuden maksuaikataulun mukaisesti keväällä 2022. PSP-ohjelman 2019–2021 suoritusavoitteiden saavuttamisen ja RSP-ohjelman 2019–2021 taloudellisen mittarin täyttymisen perusteella ansaituista osakkeista osa maksettiin alkuperäisen palkkioiden maksuaikataulun mukaisesti keväällä 2022 ja 2023.

Huhtikuussa HKScan tiedotti uudesta toimitusjohtajan suoriteperusteisesta osakepalkkiojärjestelmästä vuosille 2023–2027. Lisätietoja toimitusjohtajan kannustinjärjestelmästä on 3.4.2023 julkaistussa pörssitiedotteessa.

Lisätietoja kannustinjärjestelmästä on HKScanin vuoden 2022 palkitsemisraportissa yhtiön verkkosivuilla www.hkscan.com.

Liiketoiminnan lähiajan riskit

Taloudellinen toimintaympäristö ja rahoitukseen liittyvät riskit

Vuoden 2023 kolmannella vuosineljänneksellä euroalueen inflaatio hidastui mutta pysyi edelleen yli 4 prosentin tasolla erityisesti palkkojen, palveluiden ja elintarvikkeiden hinnannousujen vuoksi. Vaikka korkean inflaation odotetaan jatkuvan euroalueella, on siihen liittynyt epävarmuus erityisesti energian ja sähkön hinnan osalta pienentyneen merkittävästi vuoden takaisesta.

Epävarmuus loppuvuodelle 2023 liittyy edelleen kuluttajakäytön kehittymiseen korkean inflaation ja korkeiden lainakorkojen olosuhteissa. Myös lomautusten määrä on kääntynyt nousuun. Mikäli kuluttajakäytön heikentyä merkittävästi ja HKScanin myyntivolyymit laskevat huomattavasti, on sillä negatiivinen vaikutus yhtiön kannattavuuteen.

Edellä kuvattu kehitys voisi johtaa kovenanttien rikkoutumiseen. Kovenantit ovat lähellä rajoja seuraavan 12 kuukauden ajan. Mikäli liiketoimintaympäristön ennakoimattomien muutosten vuoksi kovenanttien rikkoutuminen näyttäisi toteutuvan, aloittaa johto neuvottelut pankkien kanssa kovenanttien väliaikaisesta muuttamisesta ja niiden ehdoista. Jos johto ei saa neuvottelua uusia ehtoja, on pankeilla oikeus eräännyttää lainat. Edellä kuvatut olosuhteet osoittavat sellaista olennaista epävarmuutta, joka saattaa antaa merkittävää aiheutta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Lisätietoja on Q3-osavuositarkastuksen laadintaperiaatteissa Oletus toiminnan jatkuvuudesta -osiossa.

Mikäli konsernin taloudellinen suorituskyky ei parane suunnitelmien mukaisesti tai pitkien korkojen taso jatkaa nousua, riskit arvonalentumiskirjauksille kasvavat ja voivat vaikuttaa yhtiön taloudelliseen ja rahoitukseen asemaan.

Tuotantopanosten ja raaka-aineiden hintojen nousu ja saatavuus

Epävarmuus tuotantopanosten saatavuudesta ja hinnasta voi heijastua tuotantokustannuksiin. Maatiloja koskevan maksuvalmius- ja kannattavuuskriisin mahdollisesti uusiutuessa tilanne voisi heikentää paikallisen liharaaka-aineen saatavuutta tai yhtiön kannattavuutta, jos yhtiö ei onnistuisi nostamaan tuotteidensa myyntihintoja tuotantoketjun kustannusten nousun kattamiseksi tuotannon tehostamistoimien ohella.

Globaalissa liharaaka-ainemarkkinassa muutokset suurten lihan tuonti- ja vientimaiden kauppasuhteissa voivat aiheuttaa paikallisesti merkittäviä hintavaihteluja. Näiden hintavaihtelujen vaikutukset ovat osin ennakoimattomia, ja ne koskettavat myös HKScanin kotimarkkinoita. Epävakaassa geopoliittisessa tilanteessa globaalien toimitusketjujen asema heikkenee ja alueellisten toimitusketjujen sekä paikallisen ruoantuotannon merkitys ja mahdollisuudet kasvavat.

Muutokset kuluttajakäyttäytymisessä

Ruokaketjun kustannusten nousua seuraavan ruoan hinnan voimakkaan nousun myötä kuluttajien ostokäyttäytymisen ennustetaan muuttuvan selvästi. HKScanin eri kotimarkkinoilla kuluttajien ostovoimasta riippuen ruoan kuluttajakysyntä painottuu hinnaltaan edullisempiin tuotteisiin ja tuoteryhmiin. Tämä voi näkyä HKScanin myynnin volyymin heikentymisenä kalliimmista tuotteista ja vahvistumisena peruselintarvikkeissa. Epävakaassa geopoliittisessa tilanteessa peruselintarvikkeiden kysynnän uskotaan olevan vahvaa.

Mahdollisten kansainvälisten tai paikallisten ruokaskandaalien vaikutusta kulutusikäyttäytymiseen ei voida sulkea pois. Ilmastonmuutokseen liittyvä keskustelu voi osaltaan vaikuttaa lihatuotteiden kuluttajakysyntään. Myös odottamattomat painostusryhmien toimenpiteet voivat vaikuttaa liiketoimintaan ja kulutuskysyntään.

Muut liiketoiminnan riskit

Elintarviketeollisuuden pitkässä tuotantoketjussa ruoan turvallisuuden merkitys on keskeinen.

Eläintautien mahdollisuutta ei voida täysin sulkea pois. Afrikkalainen sikarutto sekä Euroopan maiden lintuinfluenssatapaukset ovat heikentäneet lihan vientimahdollisuuksia EU:n ulkopuolelle.

Pandemiat ovat riskejä liiketoiminnalle, ja niiden mahdollista kehittymistä seurataan tarkoin.

Kyberhyökkäysten riski on epävakaan geopoliittisen tilanteen vuoksi aiempaa suurempi. Toteutuessaan kyberhyökkäykset voisivat haitata merkittävästi yhtiön toimintaa.

Globaalien logistiikkaketjujen heikentynyt toiminta voi aiheuttaa riskejä yhtiön investointien toteuttamiselle suunnitelluissa aikatauluissa ja kustannuksilla sekä vaikuttaa HKScanin arvoketjussa käytettävien investointihyödykkeiden saatavuuteen. HKScan ottaa suunnitelmissaan huomioon kustannus- ja aikatauluriskien mahdolliset vaikutukset investointiensä toteutukseen.

Turussa 8. marraskuuta 2023

HKScan Oyj
Hallitus

Tiedotustilaisuus

HKScan järjestää tammi-syyskuun osavuositiedotustilaisuuden analytikoille, institutionaalisille sijoittajille ja medialle 8.11.2023 klo 10.00 webcastina osoitteessa <https://hkscan.videosync.fi/q3-2023>. Tilaisuus on suomenkielinen, ja tallenne on nähtävissä myöhemmin samana päivänä osoitteessa www.hkscan.com. Osavuositiedotuksen esittelevät toimitusjohtaja Juha Ruohola ja talousjohtaja Jyrki Paappa.

Sijoittajapuhelujen sopimiseksi pyydämme olemaan yhteydessä johdon assistentti Suvi Oksavaan, puh. 044 554 4231 tai suvi.oksava@hkscan.com.

Taloudelliset julkaisut

HKScanin vuoden 2023 tilinpäätöstiedote julkaistaan perjantaina 9.2.2024.

HKScan julkistaa seuraavat taloudelliset raportit vuonna 2024:

- osavuositiedot tammi–maaliskuu 2024 keskiviikkona 8.5.2024 noin klo 8.30
- puolivuositiedot 2024 keskiviikkona 7.8.2024 noin klo 8.30
- osavuositiedot tammi–syyskuu 2024 keskiviikkona 6.11.2024 noin klo 8.30

Lisätietoja

Juha Ruohola, toimitusjohtaja, puh. 0400 647 160

Jyrki Paappa, talousjohtaja, puh. 050 556 6512

HKScan Media Service Desk, p. 010 570 5700 tai sähköpostitse communications@hkscan.com

110 vuoden kokemuksella me HKScanissa teemme elämästä maistuvampaa – tänään ja huomenna. Strateginen tavoitteemme on kasvaa monipuoliseksi ruokataloksi. Kotimarkkinoitamme ovat Suomi, Ruotsi ja Tanska, missä noin 5400 ammattilaistamme valmistaa vastuullista ja paikallisesti tuotettua ruokaa kuluttajien erilaisiin ruokahetkiin. Tunnettuja tuotemerkkejämme ovat HK®, Kariniemen®, Via® Scan®, Pärsons® ja Rose®. Kehitämme ilmastoystävällisempää tapaa tuottaa ruokaa ja Zero Carbon -tavoitteemme on hiilineutraali ruokaketju vuoden 2040 loppuun mennessä. Pörssilistatun HKScanin jatkuvien toimintojen liikevaihto vuonna 2022 oli yli 1,8 miljardia euroa. www.hkscan.com

Katsauksessa mainitut brändit HK®, Kariniemen®, Via®, Scan®, Pärsons® ja Rose® ovat HKScan-konsernin rekisteröimiä tavaramerkkejä.

Ruokaa joka tekee hyvää: Konsernin vastuullisuusohjelman tavoitteet ja tulokset

TAVOITTEET	JATKUVIEN TOIMINTOJEN TULOKSET 2022 Täydennetty sinisellä merkityillä Q3/2023 tunnusluvulla soveltuvilta osin
LUONTO	
Zero Carbon: <ul style="list-style-type: none"> Hiilineutraali ruokaketju 2040 loppuun mennessä <i>Mittari: ilmastopäästöt CO₂e</i>	2022: Koko ruokaketjun ilmastovaikutukset (scope 1 - 3) 2,22 (2,20) MtCO ₂ e, hiili-intensiteetti 4,00 (3,97) tCO ₂ e / myyty tuotetonni
Zero Carbon: <ul style="list-style-type: none"> Hiilineutraali oma tuotanto 2025 loppuun mennessä <i>Mittari: ilmastopäästöt CO₂e</i>	Energiankulutus Q3/2023: 0,67 (0,69) MWh / myyty tuotetonni* Hiili-intensiteetti Q3/2023: 0,062 (0,050) tCO₂e / myyty tuotetonni* 2022: Oman tuotannon (scope 1 ja 2) ilmastovaikutukset 34 900 (34 800) tCO ₂ e, hiili-intensiteetti 0,06 (0,06) tCO ₂ e / myyty tuotetonni**
Vastuulliset pakkaukset <ul style="list-style-type: none"> 100 % kierrätettävät pakkaukset vuoden 2030 loppuun mennessä <i>Mittari: kierrätettävien pakkausten osuus</i> <ul style="list-style-type: none"> 80 % uusiutuvia tai kierrätettyjä pakkausmateriaaleja vuoden 2030 loppuun mennessä <i>Mittari: uusiutuvien tai kierrätettyjen pakkausmateriaalien osuus</i>	Tulokset 2022: <ul style="list-style-type: none"> 73 (72) % pakkauksista kierrätettäviä 59 (47) % uusiutuvia tai kierrätettyjä materiaaleja
Sitoudumme lisäämään luonnon monimuotoisuutta ruokaketjussamme	Tavoite lisätty ohjelmaan vuonna 2022
IHMISET	
Safety First <ul style="list-style-type: none"> Määrätietoinen työ kohti nollaa tapaturmaa <i>Mittari: LTIR</i>	Poissaoloon johtaneiden työtaturmien taajuus (LTIR) 10/2022–9/2023: 15.9 (10/2021–9/2022: 16.6 / miljoona työtuntia) 2022: 15,6 (20,9) /miljoona työtuntia
Better Together <ul style="list-style-type: none"> Jatkuva henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen <i>Mittarit: sairauspoissaolojen ja epäasiallisen käytöksen väheneminen, eNPS > 10</i>	Henkilöstön poissaolot 10/2022–9/2023: 7,3 % (10/2021–9/2022: 7,9)

Konsernin osavuositarkastus 1.1.–30.9.2023

Konsernin tuloslaskelma

(miljoonaa euroa)	Viite	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Jatkuvat toiminnot:						
Liikevaihto		459,9	467,9	1 391,2	1 320,1	1 833,8
Hankinnan ja valmistuksen kulut	1.	-429,4	-444,5	-1 306,3	-1 250,6	-1 736,3
Bruttokate		30,4	23,5	84,9	69,6	97,4
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	1.	1,3	2,9	4,1	5,2	7,9
Myynnin ja markkinoinnin kulut	1.	-9,6	-8,7	-33,5	-31,6	-43,7
Hallinnon kulut	1.	-8,8	-11,4	-33,9	-38,2	-51,5
Liiketulos		13,3	6,3	21,7	5,0	10,1
Rahoitustuotot		1,2	0,6	3,5	2,1	2,9
Rahoituskulut		-8,7	-4,8	-25,5	-12,2	-19,2
Osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksista		0,3	2,2	1,6	6,1	5,4
Voitto/tappio ennen veroja		6,1	4,4	1,3	1,0	-0,9
Tuloverot		-1,3	-1,7	-3,4	-3,2	-4,0
Tilikauden voitto/tappio, jatkuvat toiminnot		4,8	2,7	-2,1	-2,2	-4,9
Lopetettujen toimintojen tulos		4,7	-3,6	4,0	-25,7	-61,1
Tilikauden voitto/tappio		9,5	-0,9	1,9	-27,9	-66,0
Tilikauden voiton/tappion jakautuminen:						
Emoyhtiön osakkeenomistajille		8,6	-1,7	-0,4	-29,6	-69,7
Määräysvallattomille omistajille		0,9	0,8	2,4	1,7	3,7
Yhteensä		9,5	-0,9	1,9	-27,9	-66,0
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:						
Tulos/osake, laimentamaton, jatkuvat toiminnot euroa/osake		0,04	0,02	-0,06	-0,05	-0,11
Tulos/osake, laimennettu, jatkuvat toiminnot euroa/osake		0,04	0,02	-0,06	-0,05	-0,11
Tulos/osake, laimentamaton, lopetetut toiminnot euroa/osake		0,05	-0,04	0,04	-0,26	-0,63
Tulos/osake, laimennettu, lopetetut toiminnot euroa/osake		0,05	-0,04	0,04	-0,26	-0,63
Tulos/osake, laimentamaton, euroa/osake		0,08	-0,02	-0,02	-0,32	-0,73
Tulos/osake, laimennettu, euroa/osake		0,08	-0,02	-0,02	-0,32	-0,73

Konsernin laaja tuloslaskelma

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Tilikauden voitto / tappio	9,5	-0,9	1,9	-27,9	-66,0
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT (verojen jälkeen):					
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot	1,3	-1,8	-2,9	-6,0	-7,3
Rahavirran suojaus	-4,4	4,5	-14,1	26,6	15,2
Luokittelun muutoksesta johtuva oikaisu (sähköjohdannaiset)	-0,7	-	-2,6	-	-
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä	0,0	-	0,7	-	-
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi					
Vakuutusmatemaattiset voitot tai tappiot	-	-	-	-	14,1
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT YHTEENSÄ	-3,8	2,7	-18,9	20,6	22,1
KAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ	5,7	1,8	-17,0	-7,3	-43,9
TILIKAUDEN LAAJAN TULOKSEN JAKAUTUMINEN:					
Emoyhtiön osakkeenomistajille	4,8	1,0	-19,4	-9,0	-47,6
Määräysvallattomille omistajille	0,9	0,8	2,4	1,7	3,7
Yhteensä	5,7	1,8	-17,0	-7,3	-43,9

Konsernin tase

(miljoonaa euroa)	Viite	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
VARAT				
Aineettomat hyödykkeet	2.	109,6	121,6	113,8
Aineelliset hyödykkeet	3.4.	365,0	437,6	378,6
Osuudet osakkuusyrityksissä		40,5	41,6	41,1
Laskennallinen verosaaminen	5.	30,8	29,8	31,8
Muut pitkäaikaiset varat		27,7	16,8	12,2
PITKÄAIKAISET VARAT		573,5	647,4	577,5
Vaihto-omaisuus	6.	131,8	178,5	123,9
Lyhytaikaiset saamiset		140,6	179,5	155,5
Rahat ja pankkisaamiset		18,7	6,2	17,2
LYHYTAIKAISET VARAT		291,1	364,2	296,5
Myytäväinä oleviksi luokitellut varat	7.	-	-	101,9
VARAT		864,6	1 011,6	976,0
OMA PÄÄOMA JA VELAT				
OMA PÄÄOMA				
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	4.	226,2	240,9	333,9
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma		30,3	57,8	42,3
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		256,6	298,7	376,1
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	4.	120,4	128,0	30,6
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		224,9	262,9	243,3
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		345,3	390,9	273,9
Myytäväinä oleviksi luokitellut velat	7.	-	-	40,4
OMA PÄÄOMA JA VELAT		864,6	1 011,6	976,0

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

(miljoonaa euroa)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
OMA PÄÄOMA 1.1.2023	66,8	72,9	21,9	215,4	25,9	10,4	-19,9	-4,1	-128,4	260,9	24,6	285,5
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,4	-0,4	2,4	1,9
Muut laajan tuloksen erät												
Muuntoerot	-	-	-	-	-	-	-2,9	-	-	-2,9	-	-2,9
Rahavirran suojaus	-	-	-14,1	-	-	-	-	-	-	-14,1	-	-14,1
Luokittelun muutoksesta johtuva oikaisu (sähköjohdannaiset)	-	-	-2,6	-	-	-	-	-	-	-2,6	-	-2,6
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltyjen sijoituskohteiden muista laajan tuloksen eristä	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-	0,7	-	0,7
Vakuutusmaattiset voitot tai tappiot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-	-	-16,0	-	-	-	-2,9	-	-	-18,9	-	-18,9
Tilikauden laaja tulos	-	-	-16,0	-	-	-	-2,9	-	-0,4	-19,4	2,4	-17,0
Suorat kirjaukset	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2	0,2	-	0,2
Baltian myyntiin liittyvä siirto tilikauden tulokseen	-	-	-	-	-	-2,2	-	-	-	-2,2	-	-2,2
Omien osakkeiden luovutukset	-	-	-	-	-	-	0,3	-0,3	0,0	-	-	0,0
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1,9	-1,9
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2	0,2
Hybridilaina	-	-	-	-	-	-	-	-	-2,1	-2,1	-	-2,1
OMA PÄÄOMA 30.9.2023	66,8	72,9	5,9	215,4	25,9	8,1	-22,8	-3,8	-131,0	237,4	25,3	262,7

(miljoonaa euroa)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
OMA PÄÄOMA 1.1.2022	66,8	72,9	6,6	215,4	25,9	10,4	-12,6	-4,8	-65,9	314,8	22,1	336,9
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-29,6	-29,6	1,7	-27,9
Muut laajan tuloksen erät												
Muuntoerot	-	-	-	-	-	-	-6,0	-	-	-6,0	-	-6,0
Rahavirran suojaus	-	-	26,6	-	-	-	-	-	-	26,6	-	26,6
Vakuutusmaattiset voitot tai tappiot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-	-	26,6	-	-	-	-6,0	-	-	20,6	-	20,6
Tilikauden laaja tulos	-	-	26,6	-	-	-	-6,0	-	-29,6	-9,0	1,7	-7,3
Suorat kirjaukset	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,4	-0,4	-	-0,4
Omien osakkeiden luovutukset	-	-	-	-	-	-	-	0,7	-0,7	0,0	-	0,0
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-	-	-3,9	-3,9	-1,4	-5,3
Tytäryhtiön perustaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2	0,2
Hybridilaina	-	-	-	-	-	-	-	-	-2,1	-2,1	-	-2,1
OMA PÄÄOMA 30.9.2022	66,8	72,9	33,2	215,4	25,9	10,4	-18,6	-4,1	-102,5	299,5	22,6	322,0

SARAKKEET: 1. Osakepääoma, 2. Ylikurssirahasto, 3. Arvonmuutosrahasto, 4. Sijoitettu vapaa oma pääoma (SVOP), 5. Hybridilaina, 6. Muut rahastot, 7. Muuntoerot, 8. Omat osakkeet, 9. Voittovarot, 10. Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus yhteensä, 11. Määräysvallattomien omistajien osuus, 12. Yhteensä

Rahavirtalaskelma, sis. lopetetut toiminnot

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	26,1	18,0	55,1	42,5	53,2
Käyttöpääoman muutos	-13,9	-18,4	-15,9	-50,2	-20,8
Rahoituserät ja verot	-8,7	-5,9	-21,7	-10,5	-13,5
LIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	3,5	-6,2	17,6	-18,2	18,9
Investointien rahavirta	31,4	-5,9	15,5	-17,2	-40,8
RAHAVIRTA INVESTOINTIEN JÄLKEEN	34,9	-12,1	33,1	-35,5	-21,9
Hybridilaina	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Lainojen muutokset	-48,6	5,5	-27,7	23,3	21,8
Maksetut osingot	-	-	-1,9	-5,3	-5,3
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-50,7	3,4	-31,7	16,0	14,4
NETTORAHAVIRTA	-15,8	-8,7	1,4	-19,5	-7,4
Rahavarat kauden alussa	34,8	15,5	17,8	27,2	27,2
Rahavarojen valuuttakurssimuutosten vaikutus	-0,3	-0,6	-0,5	-1,5	-2,0
Rahavarat kauden lopussa	18,7	6,2	18,7	6,2	17,8

Tunnusluvut

(miljoonaa euroa)	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
Tulos/osake (EPS), laimentamaton, eur, jatkuvat toiminnot	-0,06	-0,05	-0,11
Tulos/osake (EPS), laimennettu, eur, jatkuvat toiminnot	-0,06	-0,05	-0,11
Oma pääoma/osake, eur	2,44	3,08	2,68
Omavaraisuusaste, %	30,4	31,8	29,3
Osakeantioikaistu ulkona olevien osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, milj. kpl	97,4	97,3	97,3
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, Meur, jatkuvat toiminnot	19,3	15,7	37,4
Lisäykset käyttöoikeusomaisuuseriin, Meur, jatkuvat toiminnot	11,5	3,5	9,0
Poistot ja arvonalentumiset, Meur, jatkuvat toiminnot	35,5	36,1	45,8
Henkilöstö keskimäärin, (FTE), jatkuvat toiminnot	5 432	5 456	5 390

Tunnuslukujen laskentakaavat

HKScan julkaisee vaihtoehtoisia tunnuslukuja antaakseen relevanttia tietoa sidosryhmille. Julkaistuja vaihtoehtoisia tunnuslukuja käytetään myös yhtiön ohjaamiseen. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja siihen liittyvät vaihtoehtoiset tunnusluvut julkaistaan, koska ne kuvaavat paremmin liiketoiminnan kehittymistä ja parantavat kausien välistä vertailukelpoisuutta.

Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) ennen veroja (%)	Tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut	x 100
	<hr/> Taseen loppusumma – korottomat velat (keskiarvo)	
	Oma pääoma yhteensä	x 100
	<hr/> Taseen loppusumma – saadut ennakot	
Omavaraisuusaste (%)		
Nettovelkaantumisaste (%) (Net gearing)	Korolliset nettorahoitusvelat	x 100
	<hr/> Oma pääoma	
	Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto	
Osakekohtainen tulos (EPS)*	<hr/> Ulkona olevien osakkeiden keskim. lkm tilikauden aikana	
	Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma	
Osakekohtainen oma pääoma	<hr/> Ulkona olevien osakkeiden lkm tilinpäätöspäivänä	
	Ulkona olevien osakkeiden lkm tilinpäätöspäivänä	
Osakekannan markkina-arvo	x tilikauden päätöskurssi	
	Rahavirta investointien jälkeen – rahoituserät	
Rahavirta ennen rahoituskuluja ja rahoitusta		
	Kalenterikuukausien lopussa laskettujen henkilöstömäärien keskiarvo	
Henkilöstön määrä		
	Kertaluonteiset maksut, jotka eivät liity normaaliin jatkuvaan toimintaan ja jotka olennaisesti vaikuttavat yhtiön talouteen. Esimerkkejä näistä ovat uudelleenjärjestelykulut, irtisanomiset, näihin liittyvät lakikulut, oikeudellisista tuomioista tai sopimisista johtuvat maksut, yrityshankintoihin liittyvät transaktiokulut (konsultointi, neuvonanto, lakipalvelut, dd-palvelut, rekisteröinti ym.) sekä yritysmyyntien voitot/tappiot.	
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		
	Liiketulos – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
Vertailukelpoinen liiketulos		
	Voitto/tappio ennen veroja – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
Vertailukelpoinen voitto/tappio ennen veroja		
	Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos*	<hr/> Ulkona olevien osakkeiden keskim. lkm tilikauden aikana	
	Korolliset velat – rahat ja pankkisaamiset	
Korollinen nettovelka		
	Korollinen nettovelka	
Nettovelan ja käyttökateen suhde (leverage)	<hr/> Käyttökate (EBITDA) + osuus osakkuusyriyten ja yhteisyriyten tuloksista	
	Käytettävissä olevat kassavarat + käyttämätön valmiusluotto - liikkeeseen laskettujen yritystodistusten nimellisarvo	
Likviditeettikovenanti		

*Osakekohtaisen tuloksen laskennassa tilikauden voitosta on vähennetty hybridilainan kaudelle kuuluva korko sekä liikkeeseenlaskukulut verovaikutuksella oikaistuna.

Konsernin osavuositarkastuksen liitetiedot

Laadintaperiaatteet

HKScan Oyj:n osavuositarkastus ajalta 1.1.–30.9.2023 on laadittu IAS 34 Osavuositarkastukset -standardia noudattaen. Osavuositarkastuksen laatimisessa on sovellettu samoja laskentaperiaatteita kuin vuositilinpäätöksessä 2022, lukuun ottamatta muutosta varaosavarojen käsittelyssä. Vuodesta 2023 alkaen varaosavarojen käytännön syistä asetetun minimiarvon ylittävät varaosanimikkeet aktivoidaan varastosaldon hankintamenoon. Minimiarvon alittavat nimikkeet kirjataan kuluksi ostohetkellä. Aikaisemmin kaikki ostetut varaosat kirjattiin kuluksi. Muutos tehdään takautuvasti aivan kuten periaate olisi ollut voimassa jo aiemmin. Vuoden 2022 avaavaa ja kaikkien vuosineljännesten tasetta on oikaistu varaston osalta 7,9 miljoonaa euroa, voittovarojen osalta 6,4 miljoonaa euroa ja laskennallisen verovelan osalta 1,5 miljoonaa euroa suuremmaksi mitä aikaisemmin on raportoitu. Tilikauden 2022 tulokseen muutoksella ei ole vaikutusta, koska varastosaldo on vakaa. Tarkastuksen luvut on pyöristetty miljooniin euroihin, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Laskentaperiaatteet on kerrottu vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Osavuositarkastusta ei ole tilintarkastettu.

Oletus toiminnan jatkuvuudesta

Tammi-syyskuun osavuositarkastus on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen, jolloin oletetaan, että HKScan pystyy ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa realisoimaan varansa ja suorittamaan velkansa osana tavanomaista liiketoimintaa. HKScanin johto on toiminnan jatkuvuuden periaatetta arvioidessaan huomionnut liiketoimintaympäristöön liittyvät epävarmuustekijät ja riskit, yhtiön käytettävissä olevat rahoituslähteet sekä eri konserniyhtiöiden liiketoiminnan kassavirtaennusteet seuraavan 12 kuukauden aikana.

Vuoden 2022 heikolla kannattavuuden kehityksellä ja käyttöpääoman kasvulla on ollut negatiivinen vaikutus rahavirtaan ja edelleen nettovelkaantumisasteeseen sekä korollisten nettovelkojen ja käyttökatteen suhteeseen, mitkä ovat yhtiön kovenantit. Tammi-maaliskuussa 2023 kuluttajakysynnän heikentymisen vaikutus yhtiön kannattavuuteen ja rahavirtaan pystyttiin korjaamaan kulusäästöillä ja toimintaa tehostamalla sekä käyttöpääoman hallinnalla. Huhti-syyskuussa 2023 kuluttajakysyntä vahvistui hieman, mutta sen lisäksi yhtiö jatkoi ja käynnisti uusia toimenpiteitä kannattavuuden ja rahavirran vahvistamiseksi.

Kustannusinflaation nousuun vuonna 2023 liittyvä epävarmuus on pienentynyt vuoden 2022 lopussa sekä tammi-syyskuussa 2023. Katsauskaudella päivitettyjen seuraavan 12 kuukauden sähkön hintaennusteiden perusteella erityisesti energian ja sähkön hintaan liittyvä epävarmuus on pienentynyt vuodelle 2023 hyvin epävakaa ja korkean volatiilisuuden markkinahintojen tilanteesta vuoden 2022 toisella puoliskolla.

Epävarmuus vuoden 2023 viimeiselle neljännekselle sekä vuodelle 2024 liittyy edelleen kuluttajakysynnän kehittymiseen korkean inflaation ja korkeiden lainakorkojen olosuhteissa. Mikäli kuluttajakysyntä heikentyy merkittävästi ja HKScanin myyntivolyymit laskevat huomattavasti, on sillä negatiivinen vaikutus yhtiön kannattavuuteen. Edellä kuvattu kehitys voi johtaa myös tilapäiseen käyttöpääoman kasvuun, millä olisi kannattavuuden heikentymisen ohella negatiivinen vaikutus yhtiön rahavirtaan ja omaisuuserien arvoon. Tämä voisi johtaa kovenanttien rikkoutumiseen.

HKScanin pankkilainojen ja valmiusluottojen kovenantit ovat nettovelkaantumisaste, nettovelan ja käyttökatteen suhde sekä likviditeettikovenantti. Käyttökatteeseen lasketaan mukaan osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tuloksista.

Joulukuussa 2022 yhtiö neuvotteli Baltian liiketoiminnan myyntiin liittyen valmiusluottojen, pankkilainan, tiettyjen vientiluottosopimusten ja joukkovelkakirjalainan nettovelkaantumiskovenantteihin väliaikaiset poikkeamiset, jotka olivat voimassa kaupan toteutumiseen asti. Väliaikainen nettovelkaantumisasteen raja oli 140 prosenttia pankkilainoille ja 145 prosenttia joukkovelkakirjalainalle. Baltian liiketoiminnan kaupan toteuduttua elokuussa 2023 nettovelkaantumisasteen raja laski 15 prosenttiyksiköllä, ja samassa yhteydessä konsernin nettovelkaantumisaste aleni vastaavasti. Elokuusta 2023 alkaen nettovelkaantumisasteen raja on 125 prosenttia pankkilainoille ja 130 prosenttia joukkovelkakirjalainalle.

Kesäkuun 2023 aikana HKScan neuvotteli loppuvuoden nettovelan ja käyttökatteen suhteen uudet kovenanttirajat, ja ne ovat heinäkuun 2023 alusta 5,5, lokakuun 2023 alusta 5,0 ja tammikuun 2024 alusta 4,5. Lisäksi lainaehtoihin määriteltiin likviditeetikovenantti, jonka määritelmä on käytettävissä olevat kassavarat ja käyttämätön valmiusluotto, josta on vähennetty liikkeeseen laskettujen yritystodistusten nimellisarvo. Likviditeetikovenantin raja-arvot ovat heinäkuusta 2023 alkaen 20,0 miljoonaa euroa ja 1.1.2024 alkaen 31.10.2024 asti 15 miljoonaa euroa.

Syyskuussa 2023 yhtiön nettovelkaantumistaso oli 124,8 prosenttia, nettovelan ja käyttökatteen suhde oli 4,4 ja likviditeetti 24,7 miljoonaa euroa.

HKScanin johto on arvioinut liiketoiminnan kassavirtaennusteet seuraavan 12 kuukauden aikana, minkä perusteella kovenantit eivät rikkoudu. Kovenantit ovat lähellä rajoja seuraavan 12 kuukauden ajan. Mikäli liiketoimintaympäristön ennakoimattomien muutosten vuoksi kovenanttien rikkoutuminen näyttäisi toteutuvan, aloittaa johto neuvottelut pankkien kanssa kovenanttien väliaikaisesta muuttamisesta ja niiden ehdoista. Jos johto ei saa neuvoteltua uusia ehtoja, on pankeilla oikeus eräännyttää lainat. Edellä kuvatut olosuhteet osoittavat sellaista olennaista epävarmuutta, joka saattaa antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa.

Jos ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa osoittautuisi, ettei tilinpäätöksen laatiminen toiminnan jatkuvuuteen perustuen ole perusteltua, yhtiön varojen ja velkojen kirjanpitoarvoja ja/tai luokitteluja jouduttaisiin muuttamaan. Tämä johtaisi laskennallisten verosaamisten alaskirjaukseen ja pitkäaikaisten omaisuuserien käypään arvoon arvostamiseen.

Segmenttikohtainen vertailu

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
LIKEVAIHTO					
- Suomi					
Liikevaihto, tavarat	227,1	220,8	674,4	615,0	864,4
Liikevaihto, palvelut	0,8	1,0	2,7	2,9	3,9
- Ruotsi					
Liikevaihto, tavarat	174,5	186,9	536,1	536,2	745,1
Liikevaihto, palvelut	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
- Tanska					
Liikevaihto, tavarat	57,5	59,2	178,0	166,0	220,4
Liikevaihto, palvelut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Konserni yhteensä, jatkuvat toiminnot	459,9	467,9	1 391,2	1 320,1	1 833,8
LIIKETULOS					
- Suomi	7,6	1,9	12,7	1,8	5,6
- Ruotsi	5,0	7,2	8,9	12,3	16,6
- Tanska	1,1	0,2	3,3	0,9	1,4
Segmentit yhteensä	13,8	9,3	24,8	15,1	23,5
Konsernihallinnon kulut	-0,5	-3,0	-3,2	-10,1	-13,4
Konserni yhteensä, jatkuvat toiminnot	13,3	6,3	21,7	5,0	10,1
INVESTOINNIT					
- Suomi					
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	1,7	2,4	9,0	6,7	15,3
Lisäykset käyttöoikeusomaisuuseriin	1,5	0,4	7,8	1,1	3,0
Investoinnit yhteensä	3,2	2,8	16,8	7,9	18,3
- Ruotsi					
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	2,5	2,1	5,5	7,4	18,6
Lisäykset käyttöoikeusomaisuuseriin	0,3	0,3	1,8	1,2	4,1
Investoinnit yhteensä	2,8	2,3	7,3	8,6	22,7
- Tanska					
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	1,6	0,7	4,7	1,6	3,5
Lisäykset käyttöoikeusomaisuuseriin	0,3	0,3	1,9	1,2	1,9
Investoinnit yhteensä	1,8	1,0	6,6	2,8	5,4
Yhteensä, jatkuvat toiminnot	7,9	6,2	30,8	19,2	46,4
HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN, (FTE)					
- Suomi			2 766	2 807	2 747
- Ruotsi			1 992	1 986	1 978
- Tanska			674	664	664
Yhteensä, jatkuvat toiminnot			5 432	5 456	5 390

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Vertailukelpoinen liike-tulos, jatkuvat toiminnot	12,8	7,3	19,3	6,6	9,7
Työsuhteen lopetus, Konsernihallinto 1)	-	-1,0	-	-1,4	-1,8
Työsuhteen lopetus, Suomi 1)	-	-	-0,3	-	-
Ympäristövarauksen peruutus, Suomi 2)	-	-	0,5	-	-
Ennakkomaksun menetys, Suomi 4)	-	-	-	-0,2	-0,2
Omaisuu-den alaskirjauksen palautus, Suomi 2) 3)	-	-	-	-	2,3
Sähköjohdannaisten luokittelun muutoksesta johtuva oikaisu, Konsernihallinto 2)	0,7	-	2,6	-	-
Sähköjohdannaisten käyvän arvon muutos, Konsernihallinto 2)	-0,2	-	-0,2	-	-
Osakkuusyhtiön arvonalentuminen, Tanska 3) 4)	-	-	-0,2	-	-
Liike-tulos, jatkuvat toiminnot	13,3	6,3	21,7	5,0	10,1

- 1) Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Hallinnon ja myynnin ja markkinoinnin kulut"
- 2) Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Hankinnan ja valmistuksen kulut"
- 3) Omaisuuserien arvonalentaminen kirja-arvoon, joka vastaa arvioitua tulosta tulevaisuudessa
- 4) Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut"

Taseen liitetiedot

2. Aineettomien hyödykkeiden muutokset

(miljoonaa euroa)	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
Kirjanpitoarvo kauden alussa	113,8	144,2	144,2
Muuntoerot	-2,7	-5,0	-6,6
Lisäykset	0,4	1,1	2,0
Poistot ja arvonalentumiset	-3,0	-18,9	-20,0
Siirto toiseen tase-erään	1,1	0,2	1,3
Myytävänä oleviksi luokitellut varat	-	-	-7,0
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	109,6	121,6	113,8

Arvonalentumistestaus

Riskittömän koron noususta johtuen on ollut indikaatio arvonalentumisesta, jonka vuoksi yhtiö on laatinut arvonalentumistestauslaskelmat syyskuun lopun 2023 tilanteesta. Keskeisiä oletuksia laskelmissa ovat liiketoiminnan kasvunäkymät, kustannuskehitys ja käytetty diskonttokorko.

Johto tarkastelee liiketoiminnan tuloksia liiketoimintakohtaisesti, ja on tunnistanut Ruotsin, Suomen ja Tanskan rahavirtaa tuottaviksi yksiköiksi. Johto seuraa liikearvoa rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla.

Arvonlennustestauksessa kaikki rahavirtaa tuottavan yksikön varat testataan tulevaisuuden rahavirtaa vastaan. Rahavirtaa tuottavan yksikön liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu arvonalentumistestauksessa käyttöarvolaskelmiin. Laskelmissa käytetyt rahavirta-arviot perustuvat johdon taloudellisiin suunnitelmiin. Terminaali rahavirta on ekstrapoloitu käyttäen kasvukerrointa (2,0 prosenttia). Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kasvukertoimet ennustejakson jälkeiselle ajalle eivät ylitä rahavirtaa tuottavien yksiköiden pitkäaikaista historiallista kasvua.

Korkokanta on määritelty oman ja vieraan pääoman painotettuna keskekustannuksena (WACC). Korkokannan laskenta perustuu samalla alalla toimivien yhtiöiden (verrokkiryhmä) markkinatietoon. Lisäksi laskennassa on huomioitu markkina-aluekohtaiset riskit. Käytetyt korkokannat ennen veroja ovat Ruotsissa 9,8 (8,9) prosenttia, Suomessa 9,8 (8,7) prosenttia ja Tanskassa 9,4 (8,2) prosenttia.

Kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön herkkyys arvon alentumiselle testataan diskonttaus korkoa ja tulevaa rahavirtaa muuttamalla. Herkkyysanalyysin perusteella yhden prosenttiyksikön nousu diskonttauskorossa johtaisi arvonalentumiseen, joka olisi 5 miljoonaa euroa Ruotsissa, 17 miljoonaa euroa Suomessa ja 5 miljoonaa euroa Tanskassa. Jos testauksen EBITDA olisi 10 % pienempi, pitäisi kirjata arvonalentuminen, joka olisi 29 miljoonaa euroa Ruotsissa, 39 miljoonaa euroa Suomessa ja 11 miljoonaa euroa Tanskassa. Seuraavat korkokannan nousut prosenttiyksiköissä eivät johtaisi arvonalentumiseen, olettaen että muut tekijät pysyvät muuttumattomina: Ruotsi 0,8, Suomi 0,6, Tanska 0,1. Tulevaisuuden rahavirrat testauksessa ylittivät testattavat varat seuraavasti: 21 miljoonaa euroa Ruotsissa, 26 miljoonaa euroa Suomessa, 1 miljoonaa euroa Tanskassa.

Oheinen taulukko esittää testauksessa käytetyn EBITDAn miljoonina euroina.

(miljoonaa euroa)	2021	2022	2023	2024	terminaali
Ruotsi	33,0	27,2	26,3	29,9	29,9
Suomi	37,4	28,4	42,2	45,5	45,5
Tanska	3,7	4,7	6,7	9,1	9,1

Äkilliset ja muut kuin jokseenkin mahdolliset muutokset rahavirtaa tuottavien yksiköiden toimintaympäristössä voivat johtaa pääomakustannusten kasvamiseen tai tilanteeseen, jossa rahavirtaa tuottavalle yksikölle joudutaan arvioimaan selkeästi alhaisemmat rahavirrat. Tällaisessa tilanteessa arvonalenemistappioiden kirjaaminen on todennäköistä.

Arvonlennustestien perusteella ei tehty arvonalentumiskirjauksia.

3. Aineellisten hyödykkeiden muutokset

(miljoonaa euroa)	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
Kirjanpitoarvo kauden alussa	378,6	459,7	459,7
Muuntoerot	-3,0	-5,4	-6,8
Lisäykset	30,4	24,7	53,2
Vähennykset	-7,2	-0,6	-1,0
Poistot ja arvonalentumiset	-32,5	-40,6	-51,9
Siirto toiseen tase-erään	-1,4	-0,2	-1,3
Myytävänä oleviksi luokitellut varat	-	-	-73,3
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	365,0	437,6	378,6

4. Käyttöoikeusomaisuuserät ja vuokrasopimusvelat

(miljoonaa euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Vuokrasopimusvelka
Kirjanpitoarvo kauden alussa 1.1.2023	2,2	80,3	13,8	96,3	101,7
Muuntoerot	-	-0,4	-0,1	-0,5	-0,5
Lisäykset	-	7,9	3,6	11,5	11,5
Vähennykset	-2,2	-	-	-2,2	-2,2
Poistot ja arvonalentumiset	-	-6,0	-3,7	-9,8	-
Maksut	-	-	-	-	-8,5
Kirjanpitoarvo kauden lopussa 30.9.2023	-0,1	81,8	13,6	95,3	102,0

(miljoonaa euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Vuokrasopimusvelka
Kirjanpitoarvo kauden alussa 1.1.2022	2,2	92,1	15,3	109,5	113,4
Muuntoerot	-	-0,6	-0,2	-0,8	-0,8
Lisäykset	-	1,0	3,1	4,1	4,1
Poistot ja arvonalentumiset	-0,1	-6,3	-4,0	-10,4	-
Maksut	-	-	-	-	-8,9
Kirjanpitoarvo kauden lopussa 30.9.2022	2,1	86,2	14,2	102,5	107,7

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot, jatkuvat toiminnot	-3,3	-3,1	-9,8	-9,3	-12,6
Korkokulu vuokrasopimusvelalle, jatkuvat toiminnot	-1,2	-1,1	-3,6	-3,4	-4,5
Yhteensä tuloslaskelmaan kirjattu, jatkuvat toiminnot	-4,5	-4,2	-13,4	-12,7	-17,1

5. Laskennallinen verosaaminen

30,8 miljoonan euron laskennallisesta verosaamisesta 27,5 miljoonaa euroa tulee konsernin Suomen toimintojen tappioista, hyllypoistoista ja vähennyskellvottomista korkokuluista. Suomen toimintojen tappioista kirjatus laskennallisen verosaamisen kasvu vuonna 2018 johtui Rauman yksikön käynnistysvaiheen tappioista, jotka olivat luonteeltaan tilapäisiä.

Laskennallisten verosaamisten odotetaan tulevan käytetyksi olennaisilta osin kuluva vuosikymmenen aikana. Aiemmistä ennusteista jääminen on johtanut odotetun käyttöajan pidentymiseen. Arvio perustuu johdon lähivuosien suunnitelmiin. Suunnitelmiin liittyvää epävarmuutta on pienennetty arvioimalla erittäin varovainen liiketuloksen kasvu vuonna 2026 ja sen jälkeen. Laskennallisen verosaamisen käyttö perustuu tulevaisuuden verotettaviin tuloihin ja oletukseen, että verolainsäädännössä ei tapahdu merkittäviä negatiivisia muutoksia. Lisäksi poistojen hyllyttämisellä ja korkovähennysten rajoituksilla voidaan nopeuttaa tappioiden käyttöä ennen kuin ne vanhenevat. Hyllypoistojen ja vähennysrajoitusten alaisten korkojen käyttöä ei ole ajallisesti rajoitettu. Kirjaamaton laskennallinen verosaaminen Suomessa syyskuun 2023 lopussa oli 25,3 miljoonaa euroa.

Yhtiö on käyttänyt Suomessa syntyneitä tappioita vuosittain 2019–2022 eikä tappioita ole vanhentunut. Suomen toimintojen tappiot verotuksessa vanhenevat seuraavasti: 11,5 miljoonaa euroa vuonna 2023, 7,3 miljoonaa euroa vuonna 2024, 5,5 miljoonaa euroa vuonna 2025, 17,8 miljoonaa euroa vuonna 2027, 27,2 miljoonaa euroa vuonna 2028, 10,0 miljoonaa euroa vuonna 2029 ja 1,6 miljoonaa euroa vuonna 2031.

6. Vaihto-omaisuus

(miljoonaa euroa)	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
Aineet ja tarvikkeet	72,5	101,1	66,2
Keskeneräiset tuotteet	5,3	6,9	6,1
Valmiit tuotteet	44,2	52,6	41,9
Varaosat	8,0	8,4	7,9
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	1,8	1,9	1,7
Elävät eläimet	0,0	7,8	0,0
Vaihto-omaisuus yhteensä	131,8	178,5	123,9

7. Myytävänä oleviksi luokitellut varat ja velat sekä lopetetut toiminnot

HKScan ja AS Maag Grupp saattoivat 31.8.2023 päätökseen aiemmin ilmoittamansa järjestelyn, jossa HKScan myi Baltian liiketoimintonsa virolaiselle AS Maag Gruppille. Kaupan kohteena olivat HKScanin Baltian liiketoimintayksikön muodostaneiden tytäryhtiöiden, AS HKScan Estonian, AS HKScan Latvian ja UAB HKScan Lietuvan, osakkeet. Velaton kauppahinta oli 90 miljoonaa euroa, josta 20 miljoonan euron osuus on ehdollinen erikseen määritellyn kaupan kohteena olevan lihaliiketoiminnan ja Maag Gruppin Baltian lihaliiketoiminnan seuraavan kolmen vuoden yhteenlasketulle tulokselle. Kiinteästä 70 miljoonan euron kauppahinnasta 55 miljoonaa euroa maksettiin yrityskaupan toteuttamisen (closing) yhteydessä ja loput maksetaan seuraavan kolmen vuoden aikana. HKScan sai closingissa rahavaroja 40,8 miljoonaa euroa. Myytyjen yhtiöiden closingin rahavarat olivat 2,8 miljoonaa euroa.

Syyskuun 2023 lopussa konsernin taseessa on kauppaan liittyen 24,4 miljoonan euron kauppahintasaaminen. Kiinteä 15 miljoonan euron kauppahintasaaminen on arvostettu jaksoitettuun hankintamenuun ja diskontattu 5 prosentilla. Ehdollinen kauppahintasaaminen arvostetaan käypään arvoon tuloksen kautta ja sisältää johdon harkintaa ja arviota. Johto on arvioinut earn-outin toteutumisen todennäköisyyttä ja siinä on huomioitu epävarmuus kannattavuuden kehittymisestä. Earn-outin toteutumiseen vaadittava EBITDA myytävän liiketoiminnan osalta on alhaisempi mitä konserni on aikaisemmin arvostamisessa käyttänyt, koska earn-outin toteutumiseen vaikuttaa merkittävästi myös ostajan lihaliiketoiminnan ja saavutettavien synergioiden kehitys. Ehdollisen kauppahinnan käyväksi arvoksi on määritelty syyskuun 2023 lopussa 10,5 miljoonaa euroa.

Konsernin merkittävät sisäiset transaktiot jatkuvien ja lopetettujen toimintojen välillä olivat Baltian liiketoiminnan ja muun konsernin välinen tuotemyynti ja -osto, konsernin hallintopalveluveloitus Baltian liiketoiminnolta sekä konsernin rahoitustuotto Baltian liiketoiminnan lainoittamisesta. Jatkuvien ja lopetettujen toimintojen luvut kuvastavat ulkoista myyntiä ja sen kustannuksia konsernin segmenttiraportoinnin mukaisesti. Konsernin hallintopalveluveloitusta Baltian liiketoiminnolta on alennettu ostajan kanssa sovitulle kaupan jälkeiselle tasolle. Lopetetun toiminnon rahoituskuluna näytetään Baltian liiketoiminnan ulkoiset rahoituskustannukset.

Lopetetun toiminnon tulos

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Liikevaihto	35,3	52,9	139,7	143,6	195,7
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-34,1	-56,9	-135,8	-166,2	-222,7
Muut tuotot ja kulut	-0,9	0,4	-3,9	-2,8	-3,2
Liiketulos	0,4	-3,6	0,0	-25,5*	-30,2*
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,1	-0,1	-0,4	-0,2	-0,3
Tuloverot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden voitto/tappio	0,3	-3,6	-0,4	-25,7	-30,5
Arvon alentuminen käypään arvoon arvostamisesta	2,2	-	2,2	-	-30,6
Oman pääoman erän siirto tilikauden tulokseen	2,2	-	2,2	-	-
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	4,7	-3,6	4,0	-25,7	-61,1

* Sisältää 15,6 miljoonan euron arvonalentumisen liikearvoon.

Lopetetun toiminnon rahavirrat

(miljoonaa euroa)	7-9/2023	7-9/2022	1-9/2023	1-9/2022	2022
Liiketoiminnan rahavirrat	1,8	-3,1	1,6	-9,1	-15,5
Investointien rahavirrat	37,4	-0,7	35,7	-4,0	-5,7
Rahoituksen rahavirrat	-0,2	-0,3	-0,9	-0,9	-1,3
Rahavirrat yhteensä	39,0	-4,1	36,5	-14,1	-22,5

Myytävänä oleviksi luokitellut varat ja velat

(miljoonaa euroa)	30.9.2023	30.6.2023	31.12.2022
Aineettomat hyödykkeet	-	-	-
Aineelliset hyödykkeet	-	51,1	49,7
Vaihto-omaisuus	-	30,7	34,4
Saamiset	-	13,5	17,8
Varat yhteensä (A)	-	95,3	101,9
Leasingvelat	-	7,6	8,1
Ostovelat ja muut velat	-	26,6	32,2
Velat yhteensä (B)	-	34,3	40,4
Nettotasearvo (A-B)	-	61,0	61,5

Johdannaissopimuksista johtuvat vastuut

(miljoonaa euroa)	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
Johdannaissopimusten nimellisarvot			

Valuuttajohdannaiset	89,0	73,7	91,8
Korkojohdannaiset	20,0	28,8	48,5
Sähköjohdannaiset	0,0	-7,5	-1,7
Johdannaissopimusten käyvät arvot			
Valuuttajohdannaiset	-1,2	1,2	0,7
Korkojohdannaiset	0,4	0,1	0,3
Sähköjohdannaiset	7,0	38,1	23,8

Sähköjohdannaisten aiempi negatiivinen nimellisarvo on sähkön hinnannousua vastaan tehtyjen ostojohdannaisten ja position osittaiseen sulkemiseen liittyvien myyntijohdannaisten nettoarvo.

Nimellisarvo on ollut negatiivinen, koska myyntijohdannaiset on tehty ostojohdannaista korkeammilla hinnoilla.

Konsernin muut vastuusitoumukset

(miljoonaa euroa)	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
Velat, joiden vakuudeksi on annettu pantteja tai kiinnityksiä			
- rahalaitoslainat	36,0	-	39,5
Omasta velasta			
- Annetut pantit	49,5	-	61,5
Muiden puolesta annetut			
- takaukset ja muut sitoumukset	3,2	6,1	2,6
Muut omat vastuut			
Leasing- ja vuokravastuut	0,2	0,2	0,2

Konsernin soveltamat käyvän arvon määrittämisperiaatteet toistuvasti käypään arvoon arvostettavista rahoitusinstrumenteista

Johdannaiset

Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä raportointikauden päättämispäivän markkinahintoja vastaavan pituisille sopimuksille. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat raportointikauden päättämispäivän markkinakorot. Hyödykejohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Ehdollinen kauppahintasaaminen

Ehdollisen kauppahintasaamisen arvostusperiaatteet on kuvattu liitetiedossa 7.

(miljoonaa euroa)	30.9.2023	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
- Ehdollinen kauppahintasaaminen	10,5			10,5
- Kaupankäyntiarvopaperit	-	-	-	-
- Kaupankäyntijohdannaiset				
- Koronvaihtosopimukset	0,4	-	0,4	-
- Valuuttajohdannaiset	0,0	-	0,0	-
- Hyödykejohdannaiset	7,3	-	7,3	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	7,3	-	7,3	-
Yhteensä	18,2	-	7,7	10,5
Käypään arvoon arvostetut velat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
- Kaupankäyntijohdannaiset				
- Koronvaihtosopimukset		-		-
- Valuuttajohdannaiset	-1,2	-	-1,2	-
- Hyödykejohdannaiset	-0,3	-	-0,3	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-0,3	-	-0,3	-
Yhteensä	-1,5	-	-1,5	-

(miljoonaa euroa)	30.9.2022	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
- Kaupankäyntiarvopaperit	-	-	-	-
- Kaupankäyntijohdannaiset				
- Koronvaihtosopimukset	0,1	-	0,1	-
- Valuuttajohdannaiset	1,3	-	1,3	-
- Hyödykejohdannaiset	51,9	-	51,9	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	51,9	-	51,9	-
Yhteensä	53,3	-	53,3	-
Käypään arvoon arvostetut velat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
- Kaupankäyntijohdannaiset				
- Koronvaihtosopimukset	0,0	-	0,0	-
- Valuuttajohdannaiset	-0,1	-	-0,1	-
- Hyödykejohdannaiset	-13,9	-	-13,9	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-13,9	-	-13,9	-
Yhteensä	-14,0	-	-14,0	-

Tason 1 instrumenttien käyvät arvot perustuvat markkinoilla noteerattuihin hintoihin. Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittäviltä osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin

hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti (hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävilta osin todennettaviin markkinatietoihin. Tason 3 instrumenttien käyvät arvot perustuvat syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävilta osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksyttävissä arvostusmalleissa.

Liiketoimet lähipiirin kanssa

(miljoonaa euroa)	1-9/2023	1-9/2022	2022
Myynnit osakkuusyhtiöille	10,0	9,8	14,9
Ostot osakkuusyhtiöiltä	36,0	33,2	45,4
Myyntisaamiset ja muut saamiset osakkuusyhtiöiltä	1,3	1,7	2,0
Ostovelat ja muut velat osakkuusyhtiöille	3,8	3,5	3,5
Eläinostot lähipiiriltä*	20,7	16,0	21,3
Eläinmyynnit lähipiirille*	4,8	3,8	5,1
Luottolimiittisaaminen LSO Osuuskunnalta	4,0	1,2	1,6

*Konsernin hallituksessa ja sen emoyhteisön LSO Osuuskunnan hallintoneuvostossa ja hallituksessa olevat henkilöt.